

**БЪЛГАРСКА
СТОПАНСКА
КАМАРА**

Innovation

investme

**ОТЧЕТ ЗА ДЕЙНОСТТА
за периода 2008-2013 г.**

 competence

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ	3
Раздел I. Управителен съвет и Национален съвет за икономическа политика	6
Управителен съвет.....	6
Национален съвет за икономическа политика	7
Раздел II. Взаимодействие с колективните членове на БСК	8
Браншови организации.....	8
Регионални организации	19
Раздел III. Дейности за развитие на икономиката, подобряване на бизнес средата и подкрепа на предприятията	22
Индустриална политика и регулаторна среда	22
Подпомагане на малките и средните предприятия	23
Международно икономическо сътрудничество	24
Околна среда	25
Енергетика.....	28
Раздел IV. Защита на работодателските интереси – трудово право, пазар на труда, бюджет, данъци, социално и здравно осигуряване	29
Пазар на труда	30
Трудово законодателство	31
Професионално образование и обучение	33
Социално и здравно осигуряване	34
Данъчна и бюджетна политика	35
Раздел V. Правна защита и Арбитражен съд	36
Правна защита	36
Арбитражен съд.....	37
Раздел VI. Парламентарна дейност и връзки с обществеността	38
Парламентарна дейност	38
Връзки с обществеността	39
Раздел VII. Услуги в подкрепа на членовете на БСК	41
Подпомагане на износа и външноикономическото сътрудничество	41
Индустрия и околна среда.....	41
Професионално обучение и квалификация	42
Компютърно обучение.....	43
Услуги в областта на информационните и комуникационни технологии	44
Оценка на компетенциите на работната сила	45
Информационно обслужване на членовете	47

ВЪВЕДЕНИЕ

Периодът 2008-2013 г. се характеризира с:

- ▶ Продължаваща адаптация на икономиката и институциите след присъединяването към ЕС към приложимото право, договорени преходни периоди и други валидни изисквания;
- ▶ Формиране на институции и капацитет в държавната администрация, бизнеса и третия сектор за кандидатстване и изпълнение на проекти с европейско финансиране, участие в програмирането за период 2014-2020 и др.;
- ▶ Отключване на глобалната икономическа и финансова криза с тежки негативни ефекти върху инвестициите, заетостта, потреблението и основните сектори на българската икономика (строителство, промишленост, търговия), бюджетни приходи и др.;
- ▶ Ограничен достъп до финансиране и негативни политически процеси с ефект върху инвестиционната и стопанска среда (*забавено разплащане по ДДС, обществени поръчки и проекти, финансирани от ЕС, натиск вкл. по законодателен път за монополизиране на отделни сектори, защита на обособени корпоративни интереси, промяна на критериите за представителност на националните работодателски и браншови организации и др.*), и последващ обрат в основните политики от средата на 2013 г.

През следващия период, 2014-2018 г., следва да бъдат проведени решителни реформи за подобряване на глобалната конкурентоспособност на българската икономика, по-широко навлизане на нововъведения в социално-икономическия живот и решителни промени в регулаторната среда, правосъдната система, образованието, здравеопазването, пенсионно-осигурителната система, енергийната и секторните политики. Членството в подготвителния механизъм (ERM II) и Евроразона следва да бъде предшествано от подготовката и осъществяването на основен пакет от реформи, договорен на основата на взаимно приемливи компромиси и постигане на високо ниво на съгласие между политическите сили, социалните партньори, гражданското общество и експертната общност. Възприемането на този подход при наличие на благоприятна външна среда ще доведе до ръст на експортния и иновационен потенциал, на инвестициите, на производителността и заетостта. Последващо осезаемо увеличаване на доходите и потреблението могат да доведат до обрат в решаване на натрупаните сериозни социални проблеми (негативни миграционни и демографски промени, драстични социални различия, изоставане от средното равнище на производителност и доходи спрямо ЕС-28 и др.).

Приоритетите в дейността на БСК, на управителните органи, организационното развитие, защитата и подпомагането на дейността на колективните и индивидуални членове, на взаимодействието с държавните органи и социалните партньори ще бъдат насочени към оказване на натиск и съдействие за ускорени и ефективни реформи с цел пряк ефект - значимо подобряване на конкурентостта на национално, регионално, секторно и фирмено равнище.

Управителният съвет приема, че значителна част от утвърдените от Общото събрание на БСК Основни насоки на дейността от предходния период са изпълнени и е отбелязан успех при реализация на конкретни ангажименти:

- ▶ Осъществено бе намаление на задължителните осигурителни вноски, данъчни плащания и опростяване на данъчното законодателство,
- ▶ В ход е преразглеждане на възможностите за ранно пенсиониране и съобразяване на пенсионната възраст с демографската ситуация,

- ⚠ Включени бяха във ведомствените бюджети осигуровките за ранното пенсиониране на заетите в отбраната и сигурността;
- ⚠ Въведено бе частно принудително изпълнение и бе изведена извън съда фирмената регистрация;
- ⚠ Социалните партньори бяха привлечени при планирането, усвояването, мониторинга и оценката на средствата по предприсъединителните, структурните и Кохезионния фонд на ЕС, вкл. чрез участието им в регионалните съвети за развитие;
- ⚠ Бяха създадени обществено достъпни регистри за емисиите и замърсяването от големи промишлени предприятия,
- ⚠ Беше развита сериозна активност за подпомагане на българските предприятия и изготвяне на предложения към държавните органи за улесняване изпълнението на европейските изисквания;
- ⚠ Бе осъществено ефективно лобиране на равнище Европейска комисия и Народно събрание при приемане на новото законодателство в ЕС, вкл. чрез взаимодействието и членството на БСК в BUSINESSSEEUROPE;
- ⚠ Бяха осъществени дейности по информиране, консултиране и обучение на браншови и регионални съюзи и фирмени специалисти по изискванията на т.нар. тежки инвестиционни директиви и законодателство по околната среда – отпадъци и отпадъчни води, твърди отпадъци, качество на въздуха, търговия с емисии на парникови газове, изисквания към големите горивни инсталации, комплексни разрешителни и подмяна на остарелите замърсяващи технологии с т.нар. "най-добри налични техники", предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и др.;
- ⚠ Осъществен бе последователен натиск от 2003 г. за преразглеждане на основата и реда за определяне на такса битови отпадъци и постигната промяна на ЗМДТ за приемане до средата на т.г. на методика от МС, прилагаща принципът на генерираните количества отпадъци.
- ⚠ Разработена и внедрена бе Информационна система за оценка компетенциите на работната сила, изграждане на секторна и регионална референтна мрежа с активно участие на тридесет браншови и регионални сдружения и в партньорство с националните и браншови организации на КНСБ и КТ Подкрепа, получили висока оценка от водещи европейски институции и експерти при над 99% верификация на разходите и др.

Постигнати са конкретни резултати и ефект от приемането на инициирани през отчетния период предложения на БСК, получили висока оценка от колективните и индивидуални членове на БСК, вкл.:

- ⚠ премахване на връзката между отделни държавни плащания и такси и текущия размер на минималната работна заплата;
- ⚠ значително изравняване на режима и правата за ползване на годишен платен отпуск на наетите в частния и публичен сектор;
- ⚠ въвеждане на единното платежно нареждане, което независимо от последните промени спестява значителни времеви и финансови ресурси на бизнеса;
- ⚠ възможност за плащане на държавни и общински такси чрез POS-терминали;
- ⚠ блокиране разходването на т.нар. Сребърен пенсионен фонд за инвестиции в рискови активи, с което се предотврати намаляването на националния валутен резерв и допълнителното ограничаване на достъпа до финансиране и увеличаване на лихвите;
- ⚠ намаляване и изравняване на дължимата наказателна лихва за осигурителни и други държавни вземания (от ОЛП +20% на ОЛП +10%);
- ⚠ частично облекчаване на процедурите по несъстоятелност ограничаване на т.нар. „фалит със задна дата“;

- ⚠ решение на Конституционния съд за отмяна на забраната за разполагане на площадки за третиране на отпадъци от черни и цветни метали в общини без приет общ устройствен план, приемане на други изменения в управление на отпадъците, инициирани съвместно с БАР, БАМИ, Феникс Ресурс, АРИ и други БК;
- ⚠ значително съкращаване и опростяване на издаването на комплексни разрешителни при съгласуване на ОВОС за прилагане на т.нар. най-добри достъпни техники и улесняване на инвестициите в големи промишлени инсталации;
- ⚠ разнообразяване на финансовите гаранции и обезщетения в Закона за екощетите и намаляване на финансовия натиск върху бизнеса;
- ⚠ ограничаване на монополизма в газопреносната дейност, намаляване на добавката за „Булгаргаз“ върху цената на природния газ от 3% на 0.5%;

Същевременно, не бе постигнат конкретен успех в редица направления и ангажименти, включени в основните насоки от предходния отчетен период:

- ⚠ значително опростяване на изискуемата информация от работодателите и особено от МСП;
- ⚠ повишаване ролята на регионалните организации на бизнеса при усвояване на структурните фондове на ЕС;
- ⚠ преустановяване финансирането на социалните функции на държавата за сметка на отделните работодатели;
- ⚠ преструктуриране на системата за здравеопазване и механизма за нейното финансиране в съответствие с европейските практики;
- ⚠ разширяване действието на принципа за „мълчаливото съгласие“;
- ⚠ създаване и развитие на електронно правителство и опростяване на административното обслужване на стопанската дейност;
- ⚠ повишаване прозрачността и ефективността на обществените поръчки,
- ⚠ отмяна на държавната намеса при формирането на елементите на трудовото възнаграждение, вкл. за продължителна работа;
- ⚠ създаване на възможности за гъвкава заетост, без да се нарушават международните и европейските стандарти;
- ⚠ отмяна на безвиновната имуществена отговорност на работодателя и повишаване на имуществената отговорност при виновно поведение на работника или служителя;
- ⚠ отмяна на някои от законоустановените обезщетения, имащи характер на социално подпомагане, и превръщането им в обект на колективното трудово договаряне;
- ⚠ засилване отговорността на службите по трудова медицина за достъпно и качествено обслужване на предприятията;
- ⚠ изграждане на ефективна национална система за безопасност, качество и надзор на пазара за съдействие на българските и европейските производители и защита на потребителите.

Настоящият отчет представя неизчерпателно основните проблеми и постижения в изпълнение на политиките и дейностите, осъществявани от БСК през периода 2008-2013 г., в изпълнение на основните насоки, приети от общото събрание и решенията на УС на БСК. Подробна информация за основни инициативи БСК за промяна на законодателството, предприети през отчетния период, е налична на [Интернет-страницата на БСК](#), вкл. за съответната реакция на изпълнителната и законодателна власти.

Раздел I. Управителен съвет и Национален съвет за икономическа политика

Управителен съвет

В периода 2008-2013 г. Управителният съвет на БСК проведе 70 редовни заседания, в рамките на които обсъди 424 въпроса, обхващащи различни аспекти от дейността на камарата. Приети са повече от 180 решения по икономически проблеми, при които са отстоявани общи интереси и позиции на членовете на БСК, противопоставящи се на законови норми и административни решения, ограничаващи свободата за бизнеса, равнопоставеността и практики в защита на обособени корпоративни интереси. В над 30 заседания на УС са обсъждани различни проблеми на членството на България и ефективната интеграция в ЕС, кандидатстването и изпълнението на проекти по оперативните програми, транс-граничното сътрудничество и проекти, пряко финансирани от бюджета на ЕС. Повече от 100 са обсъжданите въпроси в областта на организационното състояние на националната мрежа на БСК, партньорството с колективните членове – регионални и браншови организации и индивидуални членове.

През отчетния период бе разширена практиката на открити заседания на УС по актуални проблеми на бизнеса (проведени 16 заседания). Бяха проведени съвместни заседания с представители на бизнеса в областите Шумен и Смолян, както и с управителните органи на Асоциацията на индустриалния капитал, Централния кооперативен съюз, Федерацията за НТС, Съюз „Произведено в България“ и др. Проведени бяха и разширени заседания с участие на представители на браншовите организации, вкл. с министрите на околната среда и водите, икономиката, енергетиката и туризма, регионалното развитие и благоустройството, труда и социалната политика, образованието и науката, европейските фондове. Открити работни дискусии бяха проведени и с г-н Филип Де Бук - гл. директор на BUSINESSEUROPE, с г-н Анри Малос - президент на Европейския икономически и социален съвет, и др. Бяха организирани и проведени 2 работни срещи с българските евродепутати. Ежегодно се провеждат информационни срещи с представители на ЕК, МВФ и СБ, а периодично – работни срещи по конкретни въпроси.

УС обсъди и прие основни позиции, представени пред законодателната и изпълнителна власти, социалните партньори, медиите и други заинтересовани страни, вкл. по пазара на труда, минималната работна заплата и доходите, осигурителните отношения, образованието, трудовото право, либерализацията на енергийния пазар, проекта на Национална енергийна стратегия, политиката на БСК по околна среда и др. Задълбочен дебат бе проведен и по промените в критериите за представителност, по необходимите промени в дейността на БСК в защита на интересите на колективните и индивидуални членове, на основните приоритети, визията и целите, намерили израз в представените проекти за изменения на Устава и Основните насоки за дейността през периода 2014-2018 г. При необходимост от бърза реакция, решения и позиции са съгласувани в оперативен порядък по приета процедура за дистанционно гласуване.

В резултат на този подход, на извършваните дейности в защита на интересите и оказване на съдействие на бизнеса, през периода в БСК са приети 669 нови членове, с 30% се увеличи броят на браншовите организации, а с 44 % повече са местните органи в областите и общините.

Необходимостта от подобряване на експертизата при отчитане на общите интереси и решаване на общи проблеми на членовете наложи осмисляне на организационните възможности и съответни промени в основните политики на БСК, които бяха синхронизирани с функционалните направления на BUSINESSEUROPE, чиито единствен член от страна на българската индустрия е БСК. Така бе постигнат по-добър синхрон и оперативност спрямо дейността и политиките на тази най-представителна европейска организация на бизнеса.

Чрез учредената през 2005 г. **голяма награда на БСК - „ИН-5“** УС продължи политиката си за насърчаване на членовете на БСК за осъществяване на съвременни технологични и иновативни решения, развитие на експортно ориентирани производства, създаване на работни места, опазване на околната среда и други постижения. В рамките на седемте издания на наградите с **пластиката „Икар“** бяха удостоени 16 дружества в 5-те определени призови категории. Носители на тази награда са както големи, така и средни, и малки предприятия, вкл. „Аурубис“ АД, „Солвей соди“ АД, „Аркос“ АД, „М+С хидравлика“ АД, „Овъргаз“ АД, „Фикосота“ АД, „Болярка-ВТ“, „Стилмет“, „Амерс спортс“, „Фесто“, „Оптикс“, „Мебел стил“, „Инса оил“, „САТ“ и др. За добри практики и партньорски взаимоотношения с БСК с **дипломи, грамоти, златни и сребърни юбилейни знаци** са удостоени около 30 производствени дружества, разположени на 20 области и общини в страната, представители на медиите – наши партньори от БНР, Дарик радио, БТВ, БТА, ЕВФ и др., работодателски организации от 11 бранша и 13 областни и общински камари, и физически лица с принос за развитието на българската икономика.

Национален съвет за икономическа политика

През отчетния период бе изграден нов орган с консултативни и разработващи функции – Национален съвет за икономическа политика (НСИП), в състав от 80 експерти. В съответствие с решение на УС на БСК, в състава му бяха учредени 8 комитета, които съответстват на функциите на комитетите в BUSINESSSEEUROPE. Съгласно утвърдения Правилник, за председател бе избран акад. Стефан Воденичаров, настоящ председател на БАН. Под негово ръководство бе разработен План за работата на Съвета. Такива планове се утвърдиха и за работата на съставните комитети, с цел организиране и провеждане на експертни дискусии по актуални проблеми на икономиката и бизнеса, налагащи се нормативни промени, анализ на развитието на структуроопределящи сектори като енергетика и енергиен пазар, инфраструктура и транспорт, регионално развитие, експортна политика и др. Формулираните констатации, изводи и препоръки, в съответствие с Устава на БСК, се представят на УС, членовете и оперативното ръководство на камарата.

Прегледът на изминалия, макар и не много дълъг период от работата на НСИП и комитетите му позволява да се направят следните констатации:

- ❖ В голямата част от случаите периметърът на работата на комитетите отразява реални потребности и нерешени проблеми на членовете на БСК. Позитивно в това отношение беше обсъждането на отделни въпроси в комитетите „Инфраструктурна политика“ и „Търговска политика“. Подобни резултати постигнаха и комитетите „Иновации“ и „Данъчна политика“.
- ❖ Различен беше административният капацитет и времеви ресурс, отделян от ръководството и членовете на комитетите. Експертите в комитетите представляват предприятия от цялата страна, които в условия на продължаваща криза работят под натиска на администрацията, измамите с ДДС, корупцията и пр. Като цяло, факторите, свързани с необходимото време, капацитет и териториална отдалеченост, се оказаха непреодолими за провеждане на регулярни работни срещи и постигане на всички очаквания, цели и резултати.
- ❖ Създадените организационни предпоставки за развитие на функциите на НСИП и неговите работни комитети при нерешени въпроси за ресурсно и експертно осигуряване възпрепятстват неговата работа и не позволяват разгръщане на неговия потенциал. Осмислянето и разгръщането на ролята на НСИП в бъдещата дейност на камарата трябва да продължи. Необходима е по-детайлна преценка за определяне на основните проблеми на съответните работни групи. Редът и начините на взаимодействие с УС и с основните организационни и функционални звена на БСК следва да бъде обект на задълбочено обсъждане и решения от страна на бъдещия УС на БСК и приетите от XIV-то Общо събрание Основни насоки за дейността на БСК.

Раздел II. Взаимодействие с колективните членове на БСК

Към настоящия момент в БСК членуват:

- 27.5 % от предприятията с над 250 заети лица, 20.1 % от предприятията с наети от 100 до 200 лица, а малко над 50 % от членовете на БСК са с наети до 50 лица.
- 136 браншови сдружения и съюзи;
- Знакови национални институции като БАН, десет от най-значимите висши училища в България, ЦКС със своите 795 кооперации, ЦС на ТПК, обединяващ 162 трудово-производителни кооперации в България, Асоциацията на индустриалния капитал, ФНТС и др.
- 26 стопански асоциации и камари със статут на областни организации, 19 сдружения на бизнеса в общините и 95 местни органи, упълномощени от БСК да представляват индустриалните и работодателските интереси по места.

Развитието на отношенията с колективните членове е от ключово значение за БСК.

Водещо за УС и ръководството на камарата и потвърдено от дългогодишния опит на БСК, е разбирането, че колкото по-силни и влиятелни в публичното пространство са колективните членове, толкова по-авторитетна и значима ще бъде БСК. В тази връзка водената независима политика в защита на работодателските и предприемачески интереси, отказът от политически ангажименти, от включване в управителните органи на членове на ръководствата на политически партии, в съответствие с Устава, среща широка подкрепа от всички членове на БСК.

През отчетния период БСК продължи своята последователна политика за по-нататъшно организационно развитие, укрепване и активно взаимодействие с браншовите и регионалните организации в следните основни направления:

- Пълна подкрепа за изграждането и действията на нови организации в отделни браншове, икономически сектори и региони, вкл. на тяхното организационно укрепване;
- Подпомагане участието и подкрепа на браншовите и регионалните организации в тристранните органи на отраслово (браншово) и регионално равнище при решаване на специфични проблеми на работодателите и предприемачите;
- Съдействие и партньорство на колективните членове на БСК в съответствие с европейските практики и осигуряване на подкрепа от финансиращи програми и фондове на ЕС.

Браншови организации

През отчетния период броят на членуващите в БСК браншови сдружения и съюзи нарасна с 37 нови организации с над 1000 членуващи в тях предприятия. Активни практически инициативи в полза на своите членове осъществяват браншови организации и съюзи, областни стопански камари и сдружения, обединяващи 13 082 индустриални дружества с над 644 723 заети лица.

В отделните браншови организации и съюзи членуват от 10 до над 1000 юридически лица, като най-значими в това отношение са Камара на строителите в България (КСБ), Националната транспортна камара, Българската хотелиерска и ресторантьорска асоциация (БХРА), Българска асоциация на електротехниката и електрониката (БАСЕЛ), Българската браншова камара „Машиностроене“ (ББКМ), Българската минно-геоложка камара (БМТК), Съюзът на ВиК-операторите в България, Браншовата камара на железопътния транспорт, Браншовата камара по дървообработваща и мебелна промишленост и др. Важно е да се отбележи, че КСБ и Федерацията на хлебопроизводителите и сладкарите в България, БХРА и др. изградиха разгърната мрежа от териториални структури.

Всички членуващи в БСК браншови организации са пряко или косвено свързани с индустриалната сфера, отразяват съвременната и перспективна структура на

българската икономика, като покриват почти всички позиции от НКПД, по които се установява съответствието с критериите за национална представителност.

Като национална работодателска организация, БСК не сменя от дневния си ред утвърждаването на европейския модел на индустриалните отношения. Активното партньорство с браншовите организации в различните органи за сътрудничество и консултиране на различни управленски нива, оказва значим ефект върху развитието и конкурентостта на българската индустрия и икономиката като цяло. Представителите на браншовите организации днес са активни партньори в отрасловите и браншовите съвети за тристранно сътрудничество, в отрасловите съвети за условия на труд, при сключването на браншовите колективни трудови договори. Членуващите в БСК браншови организации са активни участници в социалния диалог на отраслово и браншово равнище. По-голямата част от тях сключиха и подържат актуални действащи отраслови или браншови колективни трудови договори със съответните партньорски браншови синдикални организации. Това е още едно признание за авторитета на колективните членове на БСК, както в България, така и в рамките на Европейския социален диалог и общността на работодателите в международен план.

Един от най-важните приоритети, които стоят на вниманието на УС и оперативното ръководство на БСК, е отстояването на позиции в защита на инициативите на браншовите организации пред държавните институции и синдикати. За целта е ангажирано професионалното участие на експерти от браншовите организации, членуващи в БСК, в работни групи и комисии към отделните министерства и ведомства. В партньорство представителите на БСК и на браншовите организации отстояваха интересите на индустрията и продължиха да бъдат активни партньори в Националния съвет за тристранно сътрудничество, в Съвета за икономически растеж към Министерството на икономиката и енергетиката, в отрасловите съвети за тристранно сътрудничество, в Съвета за индустриална стабилност към министъра на икономиката, енергетиката и туризма и др. Особено активни в това отношение бяха Българската асоциация на металургичната индустрия (БАМИ), Българската камара на химическата промишленост (БКХП), БМГК и БАСЕЛ.

През периода 2008-2013 г. поредица съвместни работни документи, становища и позиции по актуални въпроси и много секторни експертиси бяха представяни в Министерството на икономиката и енергетиката (МИЕ), Министерството на околната среда и водите (МОСВ), Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията (МТИТС), Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ), Министерството на земеделието и торите (МЗГ), Министерството на финансите (МФ), Министерството на труда и социалната политика (МТСП). Анализи за допуснати пропуски в управлението на проекти по предприсъединителните програми ФАР и ИСПА, както и по изготвянето и изпълнението на оперативните програми за реализацията на структурните европейски фондове, обсъждани от УС на БСК, бяха предоставяни на вниманието на ръководствата на отделните министерства, на МС и на комисиите към Народното събрание.

Като по-важни примери в това отношение могат да се посочат ефективните взаимодействия на: Националната транспортна камара с МТИТС; Асоциацията на месопреработвателите в България (АМБ), Асоциацията на млекопреработвателите в България (АМЛБ) и БАХПИ с МЗГ; БК на енергетиците, ББК-Машиностроене и Националната туристическа камара, БАМИ, БКХП и БАСЕЛ с МИЕ; браншовите организации от рециклиращата индустрия – БАР и ББК „Феникс ресурс“ с МОСВ. Следва да се отбележат и значимите резултати от усилията на Асоциацията на производителите на безалкохолни напитки при изготвянето на нормативни документи, свързани със Закона за водите, както и постоянната активност на КСБ при обсъждането на нормативни документи и решения в строителния сектор в МРРБ и в Народното събрание. По искане на Асоциацията на производителите на велосипеди в България бе оказано съдействие чрез BUSINESSSEEUROPE за налагане на защитни мерки срещу некоректна конкуренция при внос на велосипеди от трети страни.

Особено активна бе дейността на БСК при търсенето на решения за съвместни действия с браншовите организации в условията на икономическа и финансова криза. Тези решения бяха насочени главно към информиране и консултиране на фирмите от различните икономически сектори за преодоляване на негативните последици за тяхната производствена и търговска дейност. Само през последните две години БСК инициира поредица от над 70 работни срещи и дискусии с браншовите организации, целящи изготвянето и съгласуването на неотложни мерки на правителството за промени в икономическата и индустриална политика. Особено внимание в тази посока бе отделяно на проблемите за стимулиране на износа на българските производители за преодоляване на икономическата и финансовата криза. За съжаление, част от инициативите на редица браншови организации не срещнаха необходимото разбиране от администрацията. В това отношение могат да се посочат затрудненията на АМБ, АМЛБ, Камарата на индустриалните хлебопроизводители и сладкари, Съюза на преработвателите на плодове и зеленчуци (СППЗ) и Асоциацията на производителите на безалкохолни напитки с МЗГ до 2012 г. Особено смущаващи бяха действията на ръководството на това министерство, насочени към създаването на „приблизени подведомствени“ браншови организации в областта на хранителната и питейната индустрия. Решителните действия на БСК и на браншовите организации не позволиха приемането на измененията и допълненията към Закона за храните, предложени от предишния министър на земеделието. С методическата и експертна подкрепа на БСК, Асоциацията на горските фирми в България инициира създаването на отраслов тристранен съвет по горите в сегашното МЗХ, като конкретна стъпка за възстановяване на нормалните индустриални отношения в сектора. Забавена или ниска като въздействие и ефект бе реакцията на МФ в отговор на усилията на БАМИ и на Сдружението на производителите на захар и захарни продукти за решаване на проблеми при признаване и възстановяване на ДДС.

За периода 2008-2013 г. над 50 от браншовите организации, членуващи в БСК, използваха пълномощията на БСК за представителство в НСТС на работодателите в България, като **активно участваха в социалния диалог на отраслово и браншово равнище** и сключиха отраслови или браншови колективни трудови договори със съответните синдикални организации. Определяща бе тяхната роля и при договаряне на праговете за минимални осигурителни доходи (МОД) през тези години и постигане на висока степен на консенсус със синдикалните организации на отраслово равнище. Тези дискусии и работни срещи протеккоха особено трудно през 2011, 2012 и 2013 г., предвид на свитото производство и значително редуциране на пазарите за продукцията на българските производители. Същевременно, редица браншови организации все по-енергично поставят въпроса за целесъобразността от използване на механизма на МОД за ангажиране на работодателите и извеждане на „светло“ на трудовите и осигурителните отношения. Не може да бъде подкрепено и регламентирането на едностранна наказателна отговорност за работодателите при укриване и неплащане на осигурителни вноски, без включване на съответна отговорност за съдействащи наети лица.

През периода 2008-2013 г. се утвърди практиката за организиране и провеждане на поредица от **браншови тематични координационни срещи „На чаша кафе в БСК“** по актуални проблеми на конкурентоспособността и предизвикателствата пред индустрията в България и ЕС. На тези работни дискусии в неформална обстановка се обсъждаха широка гама от въпроси и се предлагаха решения, поставени от браншовите организации, вкл. по:

- проекта на Закон за браншовите организации в България, вкл. някои действия на Министъра на земеделието и горите, целящи ограничаване правото на свободно сдружаване на фирмите от горския сектор и от сектора на производството на храни през 2010-2012г.;
- проблемите с енергийната ефективност на българската индустрия и формирането на цените на енергийните носители;

- ▲ значимостта на иновациите за развитието на българската индустрия;
- ▲ законодателството в областта на хранителната и питейна индустрия, микроенергетиката, туризма, околната среда, управлението на отпадъци и др.;
- ▲ нормативната база, свързана с европейските директиви за емисиите на парникови газове;
- ▲ най-добрите възможни технологии за третиране на питейни и отпадни води с оглед опазване на околната среда;
- ▲ новите форми на коопериране и сътрудничество (кълстерите) в различни индустриални направления;
- ▲ проблемите на индустриалните отношения, ролята на социалния диалог и промените в трудовото и осигурително законодателство;
- ▲ възможностите за разширяване на инструментариума за търсене на партньори в областта на конкурентоспособността в страните от ЕС, Бразилия, Русия, Индия и Китай;
- ▲ националната инфраструктура на качеството и безопасността, в т.ч. стандартизация, акредитация, оценка на съответствието и надзор на пазара;
- ▲ взаимоотношенията между големите търговски вериги и местните производители;
- ▲ възможностите за кандидатстване с проекти по финансиране от ЕС за изминалия и новия програмен период до 2020 г., вкл. по програмата „Хоризонт 2020“.

БСК системно подпомагаше фирмите от различни браншове за участие в национални и международни панаири, промоции, пазари, изложби. Най-активни в това направление бяха взаимоотношенията с КСБ, Съюза на птицевъдите в България, Съюза на пивоварите в България, БАСЕЛ, БК на дървообработващата и мебелната промишленост, АМБ, АМЛБ, Федерацията на хлебопроизводителите и сладкарите в България (ФХСБ).

Положителни промени настъпиха в дейността на браншовите организации по отношение на **установяването на работещи и постоянни връзки с медиите**, вкл. от страна на Българската минно-геоложка камара, КСБ, БАСЕЛ, БКХП, БАХПИ, БАМИ, СППЗ, ФХСБ, ББК-Машиностроене, Съюза на птицевъдите в България, Асоциацията на производителите на безалкохолни напитки, Съюза на пивоварите в България.

Използвайки правата на БСК, редица браншови организации активно участваха в проекти и други инициативи за обучение и квалификация на представителите на бизнеса на браншово, регионално и фирмено равнище. Най-мащабно в това отношение работиха КСБ, БМГК, БАМИ, БКХП, ФХСБ, БК на индустриалните хлебопроизводители, Националното сдружение на българските спедитори, ББК-Машиностроене, БК по дървообработваща и мебелна промишленост.

Активно бе участието на колективните членове на БСК при изпълнение на проекти:

- ▲ През 2008-2009 г. бе разработен, одобрен и изпълнен проект на БСК по ОП „Административен капацитет“ – **„Усъвършенстване и укрепване на административния капацитет на БСК като национално представителна работодателска организация“.** Участието в обученията по проекта, получената практическа информация и обменът на добри практики дадоха възможност на редица браншови организации да подготвят и реализират ефективни проекти в подкрепа на своите членове. В тази насока заслужава да се отбележат проектите на СППЗ, АМБ, АМЛБ, Съюза на пивоварите в България и др.
- ▲ През 2008 и 2009 г. по инициатива на БСК, с активното партньорство на БАСЕЛ, БКХП, Съюза на преработвателите на плодове и зеленчуци, Асоциацията на хлебопроизводителите и сладкарите „Хляб за България“ и Съюза на пивоварите в България, бяха реализирани няколко съвместни проекта за **изграждане на експертен капацитет за изпълнение на проекти с финансиране от ЕС.** Допълнителен ресурс за осъществяването на тези проекти осигури БСК чрез Фондация „Конрад Аденауер“ и програмата МАТРА на холандското правителство.

- ❖ БСК разработи и реализира проект за **трансгранично сътрудничество със Сърбия** в партньорство с регионалните асоциации от Видин и Перник и три браншови организации – Асоциацията на горските фирми, Асоциацията по пожарна и аварийна безопасност и Съюза на геодезическите фирми в България. Проектът бе свързан с проучването на възможностите за повишаване на безопасността на горите около българо-сръбската граница и, съответно, изграждането на система за ранно предупреждение за пожарите.
- ❖ През отчетния период бяха изпълнени два проекта за подобряване на участието в социалния диалог, подкрепени и съфинансирани по **Комуникационната стратегия на България за ЕС**. Първият бе свързан с повишаване информираността на браншовите организации за работата на Европейския парламент и Европейската комисия, и възможностите за директни контакти с българските евродепутати. Активно участие в неговото изпълнение взеха браншови организации от хранителната и питейната индустрия и от електротехническият сектор. В началото на 2009 г. БСК подготви и реализира втори проект „Европартньорство и политики на бизнеса“, в рамките на който беше учреден форум „Добри европрактики“ за обмен на информация, поставяне и обсъждане на проблеми, срещани от българския бизнес при прилагане на европейските политики и практики. Също така, бяха проведени три дискусии с цел очертаване на възловите проблеми на българската индустрия – с българските представители в Европейския парламент, с еврокомисаря Меглена Кунева и с вицепремиера, отговарящ за управлението на европейските фондове, Меглена Плулчиева.
- ❖ През периода 2010-2013 г. бяха изпълнени **четири проекта, съфинансирани от фондация «Конрад Аденауер»** - за връзката на икономиката и политиката от гледна точка интересите на работодателите, за изискванията към мениджърите в условията на икономическата криза, за възможностите на регионалния и интермодалния транспорт за икономическото и социалното развитие на българските общини, за поуките от участието на българския бизнес в оперативните програми на ЕС за периода до 2013 г. и възможностите през новия програмен период 2014-2020 г. По време на работните дискусии през четирите години бяха споделени идеи и предложения от повече от 300 представители на фирми от индустрията, на общините, на неправителствени организации с интереси за развитието на българската промишленост. В хода на изпълнението на тези проекти бяха създадени нови сдружения на бизнеса в община Септември, бе учредена нова Стопанска камара в Кюстендил. Активно участие в изпълнението на проектите взеха представители на БАСЕЛ, Сдружението на предприемачите в Панагюрище, ББК-Машиностроене, БК на железопътния транспорт, Камарата на индустриалните хлебопроизводители, БК по целулоза и хартия, ЦКС, Института по икономика към БАН, Асоциацията на горските фирми в България и др.
- ❖ С подкрепата на **Фондация „Фридрих Еберт“** бяха осъществени анализи на браншово ниво на промените в производителността на труда, заетостта и заплащането през периодите 1985-1996 г. и 1997-2009 г. и др.
- ❖ При изпълнението на **два проекта за подпомагане на МСП за опазване на околната среда и подобряване на енергийната ефективност** активно бяха включени БКХП, БАСЕЛ, БК на шивашката промишленост, Асоциация „Полимери“.
- ❖ Практическа полза за браншовите организации донесе и изпълнението от БАСЕЛ в партньорство с БСК проект, финансиран от Комуникационната стратегия на българското правителство. Проектът беше насочен към проучване на възможностите за използване в българската енергетика на **европейските «добри практики» в либерализацията на енергийния сектор**, което позволи обмяна на становища и практически идеи за конкретни практически решения от полза за индустрията в България.
- ❖ В изпълнение на проекта на БСК **„Разработване и внедряване на информационна система за оценка на компетенциите на работната сила**

по браншове и региони” бяха изградени 20 Секторни консултативни съвета (СКС) и експертни екипи, гарантиращи дейността на двадесет секторни референтни звена и обвързването им в партньорска мрежа. Учредени са и функционират 10 регионални центъра за оценка на компетенциите (РЦОК), подпомагащи Националния център за оценка на компетенциите (НЦОК) при формиране на политиките и оценка на потенциала и компетенциите на работната сила на регионален принцип. Функционирането и ефективността на Информационната система за оценка на компетенциите - MyCompetence, се обезпечават от изградената Национална референтна мрежа, която обхваща на партньорски принцип работодатели, представители на синдикатите, мениджъри, специалисти, консултанти, експерти от държавни и др. институции.

- ✦ Съвместно с Агенцията за насърчаване на малките и средните предприятия, бяха проведени над 10 семинара за **популяризиране и насърчаване иницирането на клъстери** в Перник, Благоевград, Кърджали, Пловдив, Ловеч, Габрово и Велинград в областта на мехатрониката, дървообработващата и мебелна промишленост, машиностроенето, оптичните и лазерните технологии, специализираното строителство и специализирания туризъм.
- ✦ БСК и редица браншови и регионални организации активно подкрепиха инициативата на Министерството на икономиката и енергетиката и **иницираха създаването на индустриални обединения (клъстери)** като ефективна съвременна форма за повишаване конкурентоспособността на българските производители. В първите учредени индустриални обединения в регионите на Средногорието и на Марица изток, освен БСК, участваха БМГК, БАМИ, ББК на енергетиците, СК Стара Загора и СП Панагюрище. Инициативи в тази насока вече са предприели и ББК-Машиностроене, БАСЕЛ, БК на дървообработващата и мебелната промишленост, СППЗ, АМБ, БС на производителите на текстил, БК на целулозно-хартиената промишленост. С изключителен авторитет в индустриалните и научните среди се ползват клъстерите „Мехатроника и автоматизация“ и „Електромобили“ (ИКЕМ), в чиито управителни органи са включени представители на БСК.

В резултат от реализацията на тези проекти се откриха и „ключовите“ приоритети в работата по изпълнението на проекти с финансиране от ЕС – по-активна обмяна на информация, повече прагматизъм и реалистична оценка на собствените възможности, съгласувани действия в подкрепа на европейски и национални приоритети, повече срещи с предприемачите за поставяне на основни проблеми на индустрията пред Европейския парламент и ЕК.

Членуващите в БСК браншови организации осъществиха интензивни международни контакти с европейски секторни работодателски организации от отделни европейски страни. Активни и полезни съвместни инициативи реализираха Съюзът на пивоварите в България, БМГК, БАМИ, БКХП, БАХПИ, БАСЕЛ, ББК-Машиностроене, Българската национална асоциация етерични масла, парфюмерия и козметика, БАТЕК. Чрез своите активни позиции в BUSINESS EUROPE, Европейския икономически и социален комитет и в други институции БСК активно съдейства през последните няколко години на своите колективни членове за установяване и разширяване на двустранни и многостранни бизнес контакти, за участие в Европейския социален диалог, за развитие на контакти със сродни браншови организации в страни-членки на ЕС. В резултат на това партньорство и активната позиция на ръководствата на браншовите организации бе постигнато пълноправно членство в съответните европейски структури, вкл.:

- ✦ EUROMIN, EUROCOAL, CEPMC – Българска минно-геоложка камара;
- ✦ EUROFAIR, EUROMETAL, SEEMET – Българска асоциация на металургичната индустрия;
- ✦ CLITRAVI, UICBV – Асоциация на месопреработвателите в България;
- ✦ AIBI – Браншова камара на индустриалните хлебопроизводители;
- ✦ CEFIC, ECEG – Браншова камара на химическата промишленост;

- ▲ ORGALIME – Българска асоциация на електротехниката и електрониката;
- ▲ EUROWINDOOR – Асоциация “Български врати и прозорци”;
- ▲ FIEC – Камара на строителите в България;
- ▲ UEA, CEI-Bois – Браншова камара на дървообработващата и мебелната промишленост
- ▲ CIAA - Българска асоциация на хранителната и питейната индустрия (**БАХПИ**);
- ▲ EURATEX – Българска асоциация по текстил и конфекция (**БАТЕК**), Българска асоциация на производителите и търговците на облекло и текстил (**БАПИОТ**), Браншов съюз на кожарската, кожухарската, обувната и галантерийната промишленост в България;
- ▲ COTANCE – Браншов съюз на кожарската, кожухарската, обувната и галантерийната промишленост в България;
- ▲ FIATA - Национално сдружение на българските спедитори;
- ▲ EDA – Асоциация на млекопреработвателите в България.
- ▲ „Пивовари на Европа” – Съюз на пивоварите в България и др.

През отчетния период бяха определени и акцентите в диалога на представителите на българските работодатели за осъществяването на **ефективно взаимодействие със структурите на бизнеса в България и Брюксел** и формирането на позициите за застъпничество и сътрудничество на експертно ниво. За съжаление, не бяха оползотворени напълно предприетите инициативи за редовни срещи и съвместна работа с българските евродепутати, вкл. поради липсата на ефективна координация и натиск за развитие на допълнителен експертен и административен капацитет за решаване на конкретни проблеми на българската индустрия.

Все по-ползотворно се използват възможностите на водещата Европейска федерация на работодателските и бизнес организации - BUSINESSEUROPE, в която БСК е единствен член. Това включва директно получаване на актуална и полезна информация, която да се довежда до вниманието на браншовите организации и бизнеса в България, за предварителна подготовка на позиции на българските индустриалци по възлови проекти на директиви, регламенти и други актове на ЕК и Европейския парламент в хоризонталното и секторното право – иновации, околна среда, промени в климата, енергетика, транспорт, химикали, транспорт и др. Изключително позитивен е примерът на взаимодействие между БСК, Съюза на пивоварите в България и партньорската европейската секторна асоциация през 2009 г. за запазване на конкурентоспособността и засилване ролята на саморегулациите в този сектор. Подобни начинания бяха предприети и през 2010 и 2011 г. и от представителните организации на химическата и металургичната промишленост, което допринесе за утвърждаване авторитета на БСК пред съответните браншови структури на европейско равнище. В тази посока предстои да бъде предоставена допълнителна помощ от страна на БСК и осигурено взаимодействие и развитие на ефективни контакти на БСК с енергетиците, Асоциацията на горските фирми в България, Сдружението на производителите на селскостопанска техника и др.

Особено предизвикателство пред БСК бе провеждането т.нар. „преброяване” на национално представителните работодателски организации през юни 2012 г. и процедурата по поредното упълномощаване от страна на браншовите организации. Получавайки доверието и пълномощията на 50 браншови организации, съюзи и колективни членове, БСК покри 43 позиции от националния класификатор за икономическите дейности в България и несъмнено се очерта като отговорна национално представителна организация на българските работодатели с най-голям авторитет в деловите и политическите среди.

Характерно за това определяне на представителността бе откровеното противопоставяне на някои от националните организации, включително и опитите да се притискат предприемачи и предприятия на регионално ниво. Атмосферата в публичното пространство определено не бе в дух на толерантност и лоялност, а напротив – използваша се различни форми на дезинформация, особено в регионален аспект. Независимо от напрегнатата атмосфера,

структуроопределящи индустриални браншови организации потвърдиха партньорството и съпричастността си към БСК. В сравнение с 2008 г. са налице положителни тенденции в сектора на хранителната и питейната индустрия, електронната промишленост и информатиката, туризма, транспорта, складирането и съобщенията, образованието. БСК получи пълномощия за пръв път от Асоциацията на производителите на растителни масла и маслопродукти, Асоциацията на производители на велосипеди, Асоциацията за обучение в транспорта и др. Отстъпление беше регистрирано в сектор строителство, което не попречи на партньорските отношения с основните организации – Камара на строителите в България и Браншова камара „Пътища“. На тази основа могат да бъдат направени някои основни в организационен план **изводи**:

1. Независимо от позитивните тенденции, които отчитаме в работата си с браншовите организации, през последните няколко години е налице определена динамика в партньорските взаимоотношения, вкл. частично дистанциране на малка част от членуващи в БСК браншови организации. Част от причините за това могат да бъдат обвързани с наличието на обособени, изведени като водещи корпоративни интереси, на масиран политически и административен натиск или на различия в част от заеманите позиции.

2. Налице е по-голяма самостоятелност в дейността на вече утвърдени браншови организации и техните ръководства – практика, получаваща пълна подкрепа от страна на УС на БСК. При работата с браншовите организации в бъдеще трябва да се внасят нови подходи, по-разчупени организационни форми и повече прагматичност. Определящ тук трябва да е актуалният дневен ред, вкл. съгласуването и ефективната защита на общите интереси, на проблемите на партньорството с тези браншовите организации и полезността, която те могат да открият в услугите и възможностите на БСК при решаване на поставени общи проблеми на членуващите предприятия.

3. Част от браншовите организации, инициирани и подпомагани повече от двадесет години от БСК, предоставиха своето доверие за национално представителство на други национални работодателски организации, но съхраниха членството и ефективното си взаимодействие с БСК.

4. Необясними остават мотивите на някои ръководства на браншови организации за „неудовлетвореност от партньорството на БСК при решаване на техни значими браншови проблеми“, особено при отчитане на липсата на редовни контакти, на ограничено участие в инициативи за защита на общи интереси, участие в проекти и др.

През отчетния период в дейността БСК с браншовите организации се очертаха някои трудности и проблеми:

- ⊛ Неефективно използване на съвременните информационни и комуникационни технологии за решаване на оперативни задачи и поддържане на редовни организационни контакти. Не се използват възможностите на БСК за изграждане на страници в Интернет и ефективна комуникация с членовете, малко са примерите за обединяване на усилията, необходими за постигане на отраслови и регионални цели;
- ⊛ Недостатъчна финансова обезпеченост на дейността на част от браншовите организации, което влияе на експертния им потенциал, съответно – на възможностите за своевременно реагиране на нуждите на бизнеса или на намеренията им за провеждането на съвместни инициативи (напр., Сдружение на производителите на селскостопанска техника, БК на шивашката промишленост, БАХПИ, Асоциация на горските фирми и др.);
- ⊛ Налице са завишени очаквания по отношение възможностите за застъпничество от страна на БСК и бързо разрешаване на ключово значими секторни и/или териториални проблеми. Например, независимо от всички положени усилия на БСК, вкл. опитът да бъде иницирано президентско вето, през 2012 г. НС прие Закона за енергийната ефективност, който по всеобща преценка не обслужва общите интереси и потребности на бизнеса;

- ⚠ Недооценени са възможностите за партниране с БСК при решаване на натрупани проблеми, вкл. при формирането на съвместни политики за защита на интересите на бизнеса – обсъждането на бюджетната рамка, пенсионната и здравната реформа, и т.н.
- ⚠ През последните години в резултат на продължаващата икономическа депресия и кризата на заетостта, започна да се проявява известна амортизация на част от многобройните формати на социален диалог. Част от браншови организации все още не са стигнали до сключване на секторни (браншови) колективни договори със съответните синдикални партньори. Една от основните причини за това е противоречивото законодателство, налагащо т.нар. „разпростиране“, в противоречие с принципите на свобода на КТД, регламентирани в Конвенция 98 на МОТ. Проблем е и несъответствието и/или несъвместимостта на секторното покритие спрямо икономическите дейности, определени в националния класификатор, както и необходимостта от участие на всички представителни браншови организации за съответната икономическа дейност във водените преговорите и постигане на валидни и балансиращи споразумения. В това отношение са напълно недопустими и противоречащи на международното трудово право опитите да се наложат промени в Кодекса на труда, въвеждащи задължителни допълнителни механизми на т.нар. „разширение на браншови КТД“ (административно налагане на договорености, постигнати в един сектор спрямо други сектори и икономически дейности).
- ⚠ Сътресенията в производството и свиването на оборотите в резултат от икономическата криза доведе до неблагоприятни тенденции по отношение на членската маса, респективно - беше намалена финансовата подкрепа за браншовите организации. Националното сдружение на спедиторите, Съюзът на птицевъдите, Сдружението на производителите на селскостопанска техника, Асоциацията на горските фирми в България, Съюзът на търговците в България и др. изгубиха значимата част от членовете си. При организации се забеляза обратна тенденция (Сдружение „Български врати и прозорци“, Асоциация на фирмите за почистване и почистваща техника, Национална асоциация за биогорива в България, Асоциация «Екологичен инженеринг»), което е в пряка зависимост от възникването на някои нови направления в индустрията, носещи повече добавена стойност в продуктите и услугите;
- ⚠ През последните две години се прояви и една нова тенденция за реструктуриране на браншовите организации, за което влияние оказаха много външни и вътрешни фактори, вкл. икономическата криза. Особено показателни в това отношение са процесите, които протеккоха в двете организации, обединяващи на федеративен принцип – Българската асоциация за текстил и конфекция (БАТЕК) и Българската асоциация на хранителната и питейната индустрия (БАХПИ). Създадени по проект на БСК с оглед уеднаквяването на позициите на българските работодатели в тези два големи икономически сектора при транспонирането на Европейското законодателство и ефективния диалог със съответната структура на ниво ЕС в Брюксел, тези асоциации изиграха много важна и конструктивна роля. Пример в това отношение е активното участие на БАХПИ при подготовката и приемането на Закона за храните, който съдържа в себе си съвременните изисквания на европейската политика в областта на храните. След реалното членство на България в ЕС от 2007 г., обаче, с различен интензитет и в двете организации започнаха да се проявяват центробежни сили и липса на интерес от членовете им за поддържането им в досегашния вид. Очевидно, търсенето на новата обединителна платформа и за двете организации предстои, като особено важно е и търсенето на възможности за институционална и финансова подкрепа за този процес.
- ⚠ Все още част от браншовите и регионалните организации нямат мотивация за реализиране на партньорски инициативи, развитие на хоризонтални връзки, вкл. с органите на местната власт. Основните причини са свързани с възприетия

страната модел на централизация на публичните ресурси, функции и правомощия (управление на оперативните програми, администриране на функции и приходни източници и др.).

Натрупаната практика, отговорности, ангажименти и възможности на браншовите организации следва да бъдат подложени на цялостен преглед и на широк и пълноценен дебат. На тази база да се обмислят и приложат съвременни решения на съществуващите проблеми и недостатъци. Част от браншовите организации изтъкват **необходимостта от приемане на нов специфичен за българската действителност «Закон за браншовите организации»**, който да регламентира ясно взаимоотношенията с администрацията и да узакони техните функции. Налице са обаче принципни въпроси, които следва да намерят общ отговор на всички браншови организации:

1. Неясна е законовата регламентация на представителността на браншова работодателска организации, особено в случаите, при които в икономическите сектори функционират по няколко организации на работодатели с различна степен на покритие (например, в транспорта, в хлебопроизводството, в млекопреработването и т.н.).
2. Не е проведена предварителната оценка на въздействието от евентуалното приемане на такъв закон от гледна точка на извеждането на някои функции и дейности от администрацията. Това се отнася до финансирането за сметка на упражняване в ненужно широк формат на лицензионни, регистрационни и други дейности от браншовите организации, ограничаващи конкуренцията в отделните сектори.
3. Възниква опасност от пряка намеса в свободата на сдружаване. Пример за намесата на държавните органи при създаване на „подведомствени браншови организации“ са приетите изменения на Закона за горите от 2010-2011г. Сред членовете на БАХПИ възникнаха нееднозначни дискусии по повод създаването на регионални офиси в областните градове на определената със Закона за храните конфедеративна структура, която практически влезе в конфликт с регионални структури на част от другите браншови организации от сектора.
4. Възможни са и различни форми на прикрит специфичен «монополизъм», както и стартиране на евентуални процедури в рамките на СТО срещу потенциална дискриминация и прилагане на технически ограничения в търговията. Тези въпроси многократно са били обект на обсъждане, вкл. и при определяне на таксите за включване в регистър на фирмите от строителния отрасъл, за което със специален закон бе определена Камарата на строителите в България.

Понастоящем значителна част и все повече от браншовите организации споделят обосноваването на тези опасения. Общото впечатление е, че и държавните органи се въздържат от подкрепа на подобна закова регламентация. Това са процеси, които изискват специално внимание, задълбочено и обективно обсъждане с всички заинтересовани браншови организации. В същото време, ясна е и необходимостта от авторитетни секторни организации, покриващи близки икономически дейности (каквито всъщност са БАТЕК и БАХПИ), които да взаимодействат ефективно с партньорски европейски браншови структури и участват активно в Европейския социален диалог. Ролята на БСК при решаването на тези въпроси е изключително значима.

Анализът на работата на БСК в подкрепа на браншовите организации през периода до 2013 г., показва някои основни пропуски във връзка с:

- ❖ **Промените в законодателството** – не винаги успяхме ефективно да обсъдим с нашите колективни членове проектите на внасяните или предстоящите за внасяне в Народното събрание закони, както и подзаконовите нормативни документи,
- ❖ **Тристранния диалог и работата в отраслови съвети към отделните министерства** - не е достатъчно ефективен досегашният ни подход за

предварителното съгласуване и ангажираност на браншовите организации по проблемите, обсъждани в НСТС, в Съвета за индустриална стабилност и др.

- ❖ **Партньорството с държавната администрация** – не успяхме да наложим разбирането в администрацията, че е необходима по-висока ангажираност за системно и регламентирано привличане на членуващите в БСК браншови организации при решаване на важни за бизнеса проблеми. Това се отнася в особена степен за изготвяне на стратегии, анализи и прогнози, при определяне на приоритетите за индустриалното развитие, при изготвянето на плановете за развитие в шестте района за планиране, при формиране на индустриалната политика и политиката по отношение на предприятията.
- ❖ **Партньорствата, свързани с изграждане на административен капацитет** – в част от браншовите организации липсва експертен потенциал и практически опит за подготовка и изпълнение на проекти по програми на ЕС, чрез които да се финансират начинания и инициативи в полза на техните членове. Изключително важно е активизиране на помощта от страна на БСК за развитие на необходимия съвместен капацитет, постигане на обрат, резултати и ефективност през новия програмен период 2014-2020 г.
- ❖ **Взаимодействието между браншовите и регионалните структури** - не съумяхме да поощрим активното взаимодействие на членуващите в БСК организации при изпълнение на съвместни проекти, защита на общи интереси и други инициативи. Така например, много по-ефективна би могла да бъде защитата на интересите на бизнеса от машиностроенето за хранително-вкусовата промишленост, ако бе потърсена по-активната позиция на Стопанска камара - Стара Загора, на фирмите от добивната промишленост, ако бе осъществено по-активно взаимодействие на Стопанска камара - Кърджали и т.н.
- ❖ **Привличането на европейско финансиране** – все още малко са регионалните и браншовите организации, които през отчетния период успяха да привлекат допълнителни финансови средства за съвместни инициативи и услуги в подкрепа на фирмите от отделните сектори и общини. Успешни примери в тази насока са инициативите на БАСЕЛ, БК на енергетиците, Федерацията на хлебопроизводителите и сладкарите, Българска туристическа камара, Съюза на пивоварите, АМБ, както създаването на браншови и регионални звена и съвети за оценка на компетенциите на работната сила, в изпълнение на проекта БСК по ОП „Развитие на човешките ресурси“.

Въз основа на изложеното за работата на БСК с браншовите организации през последните няколко години можем да направим следните основни изводи:

- ❖ Основополагащи за работата на БСК със своите колективни членове са насоките, приети от проведеното през 2008 г. Общо събрание. През периода 2008-2013 г. БСК многократно е разглеждала в своите ръководни органи проблемите на колективните членове, техните предложения и инициативи в защита на интересите на бизнеса. На тази основа са формирани и утвърждавани от УС политиките за работа с членуващите в БСК браншови организации. Практическите действия за реализирането на тези политики са в съответствие с основните решения на УС за дейността с браншовите организации. Основните цели и тенденции са свързани с търсенето, мултиплицирането и утвърждаването на положителни национални и европейски „добри практики“, които да се препоръчват за усвояване и приложение от колективните членове;
- ❖ В периода до 2018 г. разнообразието от формите и моделите на сътрудничество и партньорство на БСК и браншовите организации ще се фокусира върху общи приоритети, проблеми и тенденции в социално-икономическото развитие и постигане на обрат в конкурентостта;

- ▲ В условия на бавно икономическо възстановяване, постоянно поскъпване на енергийните ресурси и предизвикателствата пред индустриалното развитие на България, очакваното реструктуриране на индустрията, специфичните изисквания на утвърждаващата се т.нар. „зелена икономика“ очевидно ще повлияят съществено и върху структурата на браншовите организации и ефективността им при защитата на интересите на бизнеса. В това отношение изключителен интерес представлява опитът в индустриалните отношения на водещите страни в ЕС, при които се търси обединяване на фирмите в организации, освен на секторен принцип, и на основата на съвременни „технологични платформи“;
- ▲ В активен диалог следва да бъде предприета по-задълбочена оценка на проблемите пред членуващите в БСК браншови организации, причините, които ги пораждат, и постигането на успех при тяхното решаване. Добра възможност и изходна основа за това са резултатите от проекта на БСК по ОП „РЧР“. Изпълнението му създаде финансови, организационни и институционални предпоставки за провеждане на задълбочени анализи на перспективите пред основните икономически сектори. Резултатите от тези анализи, експертизи и прогнози са солидна база за по-прецизно определяне на областите на въздействие, формулиране и реализация на политики, приоритети и организационни инструменти за постигане на необходимите промени в работата с браншовите организации, членуващи в БСК. В перспективата на 2018 г. тези анализи и опиращата се върху тях организационна работа могат да доведат до развитие и укрепване на съвременна структура и мрежа на членуващите в БСК браншови организации, отговаряща на предизвикателствата пред индустриализацията, ускорените иновации и постигане на обрат в конкурентостта на българската икономика.

Регионални организации

В **регионалната мрежа на БСК** са включени 26 стопански асоциации и камари със статут на областни организации, 19 сдружения на бизнеса в общините и 95 местни органи, упълномощени от БСК да представляват индустриалните и работодателските интереси по места. Продължи и изграждането на регионалната мрежа, като покритие на териториалното деление на страната.

През периода 2008-2013 г. БСК продължи своята активна политика за развитие и укрепване на регионална мрежа и създаване на нови сдружения и местни органи, обединяващи бизнес, индустриални и работодателски интереси на регионално, областно и общинско ниво. Създадени бяха нови сдружения, обединяващи индустриалните и работодателските интереси на предприемачите в гр. Сандански, в общините Костенец, Козлодуй, Пордим, Червен Бряг, Ботевград, Раднево. Привлечени са за колективни членове редица сдружения на предприемачите, в т.ч. и тези, създадени в градовете Пазарджик и Перник.

В изпълнението на политиките на взаимодействие на браншовите и регионалните организации:

- ▲ бяха проведени различни по форма съвместни дейности, в които се включиха Български браншови съюз на трикотажната промишленост, ББК-Машиностроене, БАСЕЛ и членове на стопанските камари от градовете Кърджали, Хасково, Стара Загора, Казанлък, Ловеч, Габрово и Плевен. Организационното направление от БСК със съдействието на СК-Стара Загора и община Казанлък, разработи модел за създаване на клъстер за „Уелнес туризъм“ на територията на общините Павел Баня, Мъглиж и Казанлък. Моделът беше представен пред представители на заинтересованите страни от трите общини.
- ▲ УС на БСК и негови членове взеха участие в поредица от работни срещи и разширени заседания с участие с местните управителни съвети и представители на бизнеса, в т.ч. в градовете, Бургас, Стара Загора, Смолян, Шумен, Ловеч, Ямбол, Враца, Кърджали и др.

- ▲ Изключително значим бе и приносът на регионалните сдружения и местни органи в хода на процедурата за установяване на съответствие с критериите за национална представителност на БСК през 2012 г.

БСК ще продължава да търси мултиплициране на добри практики на взаимодействие между браншовите и регионални сдружения по места при идентифициране на общи интереси и инициативи, участие в проекти за развитие на регионалния транспорт, нови туристически продукти, налагане на съвременни решения за професионално обучение, на Европейската гаранция за младежка заетост (стажуване, чиракуване, заетост, самостоятелна заетост и подпомагане на предприемачеството), взаимодействие с висшите училища и др. В тази връзка от изключително значение е мултиплициране на постигнатите резултати и постижения в изпълнение на проекта на БСК за изграждане на система за оценка на компетенциите на работната сила на браншово и регионално ниво, вкл. на изградените регионални и секторни съвети, звена и експертен капацитет.

През отчетния период колективните членове от регионалната мрежа на БСК натрупаха **значителен опит в разработката и реализацията на различни проекти**. Много от проектите бяха изпълнени от регионалните сдружения със собствен ресурс и капацитет, а други – в активно партньорство с БСК. Експерти от регионалната мрежа работиха общо по над 90 проекта с грантово финансиране по оперативните програми, както и по програмите за трансгранично сътрудничество в направленията България-Румъния, България-Гърция, България-Сърбия, България-Турция. Най-активно се включиха стопанските камари от градовете Велико Търново, Пловдив, Бургас, Враца, Видин, Плевен, Варна, РБЦ Перник и др. Усвоеното безвъзмездно финансиране от регионалните организации, самостоятелно или в партньорство, надхвърля 9,5 млн. лева. Позитивни резултати в тази насока регистрират ТИК-Бургас – по линия на Черноморското сътрудничество, СК-Шумен – по проекти с индустриални партньори от Руската Федерация, и др.

Независимо от организационните трудности, следва да се отбележи взаимодействието с регионалните структури на КНСБ и ефективността на съвместната информационна кампания по процедурите за информиране и консултиране, регламентирани в националното и европейско трудово право, при която бяха проведени срещи с ръководствата и представители на работниците и служителите в над 150 предприятия в цялата страна. Позитивни резултати даде и партньорството на БСК с Фондация „Конрад Аденауер“, което продължи с активни изяви в областите Кюстендил, общините Панагюрище, Хасково, Харманли, Димитровград, Пазарджик.

Административният капацитет на значима част от регионалните организации беше подобрен, което разшири самостоятелността на тяхното участие при провеждането на местна икономическа и социална политики и ефективно партньорство с местната администрация. В резултат на натрупания капацитет, са в процес на „налагане“ **нови услуги**, отговарящи на съвременните потребности на индивидуалните членове, както самостоятелно от регионалните сдружения, така и съвместно с БСК, в т.ч.:

- ▲ по грантови и други източници на финансиране;
- ▲ обучения в различни сфери на стопанското управление – енергиен мениджмънт, околна среда, безопасност и здраве при работа и др.;
- ▲ управление и оценка на човешкия капитал;
- ▲ участие при формирането и провеждане на местни икономически и социални политики, защита на интересите на индустрията в партньорство с местните администрации;
- ▲ издаване на сертификати за произход на стоки към трети страни;
- ▲ търговски арбитраж.

Разширяването на палитрата от услуги позволи на редица регионални сдружения да увеличат и обновят своята членска маса, да се наложат като партньор, подпомагащ

местните предприемачи, производители и износители. Все още, обаче, са налице значителни неоползотворени възможности в тази насока и е нужна по-активна роля на местните сдружения, както и помощ от страна на БСК.

Основните предизвикателства пред местните сдружения са свързани преди всичко с ресурсното осигуряване и развитието на собствен организационен, комуникационен и експертен потенциал. Те се обусловени преди всичко от общата икономическа среда, спецификата на регионалното икономическо развитие, натрупания опит, мотивация и експертни възможности за защита на интересите на работодателите и предприемачите, оказване на услуги за членовете, ефективно кандидатстване, изпълнение и управление на проекти с външно финансиране.

Информационната обезпеченост на регионалните сдружения бе изведена на ново равнище, вкл. чрез периодичните електронни бюлетини, изготвяни от камарата по актуални икономически, социални и политически теми, по ресори, законодателни и нормативни промени, различни форуми и събития, съобразени с интересите на ползвателите на информацията. Предизвикателство и възможност в тази посока е изградената и съфинансирана от БСК „фокусна точка“ в „**share point**“ – съвременна среда за споделяне на обща и специализирана информация и банки данни между камарата и нейните колективни членове. Същевременно, е изключително нисък делът на регионалните асоциации и местни органи, които подържат собствени актуализиращи се уеб-страници и използващи ги като ефективно средство за комуникация с индивидуалните членове.

При анализа на възможностите и проблемите в работата на БСК с регионалните организации и местните органи за защитата на индустриалните и работодателските интереси и подпомагане на тяхната дейност по места могат да бъдат направени следните **ОСНОВНИ ИЗВОДИ:**

- ⚠ Необходимо е регулярно споделяне и мултиплициране на положителни “добри практики”, които да подобряват работата с отделните организации и сдружения и да насърчат включването им в регионална мрежа;
- ⚠ Обхватът на предлаганите от регионалните организации услуги се нуждае от актуализиране и разширяване, като особено внимание следва да се обърне на разработване на нов тип услуги към клиенти и членове, в т.ч. по стартиране на бизнес, достъп до финансиране, проектни предложения и управление. Дейностите и услугите следва да отговарят на ключови и нови потребности в бизнес общността, и да служат за укрепване на авторитета и доверието сред членовете на съответните регионални организации;
- ⚠ Необходима е институционална и експертна подкрепа на потенциала и изграждане на капацитет на регионалните сдружения за превръщането им в желан партньор, както на малките и средни предприятия по места, така и на местната администрация;
- ⚠ Процесите по честа смяна на местните управителни органи на сдруженията следва да се наблюдават и отчитат в работата на БСК с тях;
- ⚠ Необходимо е да се работи целенасочено за развитие на сътрудничеството със социалните и другите партньори по места, вкл. университети, институции, организации и др.;
- ⚠ По-значимо съдействие от страна на БСК следва да получи повишаването на експертизата на членовете на местните организации за по-активната им роля при подготовката и реализирането на регионалните планове за развитие.

Раздел III. Дейности за развитие на икономиката, подобряване на бизнес средата и подкрепа на предприятията

Индустриална политика и регулаторна среда

За подобряване на бизнес средата и осигуряване на условия за стимулиране на бизнеса, ограничаване на корупцията и премахване на пречките пред инвестициите и предприемачеството, БСК разработи мерки за **модернизирание на регулативната среда**. За целта беше разработена методология за изследване на действащите регулации за бизнеса и бяха дефинирани мерки за повишаване на тяхната ефективност. В резултат на проучването, бяха констатирани 197 незаконни лицензионни и разрешителни режими, въведени на местно ниво, в противоречие със Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол на стопанската дейност. Въпреки че не съществува правна възможност, местната власт администрира 60 лицензионни режими, а вместо 11 законосъобразни регистрационни режими, са въведени 379 вида регистрации.

С цел преодоляване на проблема, бяха предложени над 70 законодателни промени за привеждане на законодателството в съответствие с изискванията на „доброто“ управление. При направените срещи в парламента, изпълнителната власт и с областните управители бяха набелязани законодателни и административни стъпки, в резултат на които бяха премахнати 60 незаконни регулации. Част от реализираните предложения на БСК предвиждат:

- ▲ забрана за въвеждане на регулаторен режим и свързан с него контрол с подзаконов акт;
- ▲ забрана за изискване на документи, които фигурират в публичните регистри и са удостоверени от други административни органи;
- ▲ размерът на таксите по административното регулиране и контрол да не превишават разходите на администрацията за тяхното упражняване;
- ▲ въвеждане на принципа за мълчаливото съгласие при извършване на еднократни сделки и действия;
- ▲ облекчаване на предварителния контрол за сметка на последващия.

С цел контрол на действията на администрацията, свързани с администрирането на бизнес регулациите, БСК разработи и пилотно внедри в община Сопот **on-line система PRObserver (Наблюдател на регулаторните режими)**. Системата дава възможност за филтриране на незаконните регулации на местно ниво, проследяване на движението на отделните преписки, спазването на законовите срокове, контрол на исканията за еднократно отстраняване на нередности в преписките, проверка за нормативно съответствие на размера на таксите. По този начин могат да се контролират и евентуално санкционират служителите, неизпълняващи своите задължения, да се повиши тяхната ефективност и качеството на услугата, както и да се намали корупцията.

През отчетния период беше разработен информационен продукт **«Електронно гише на предприемача»**, който бе предоставен безвъзмездно на общините в Р България. Продуктът предлага унифицирани инструкции, формуляри, образци на документи и процедури в областта на производството, земеделието, търговията, транспорта, околната среда, туризма, метрологията и системите за управление. Целта на продукта е към стопанските субекти да има еднотипни изисквания от страна на общините при стартиране на дейности в различни региони.

БСК разработи методология и проведе **ежегодни изследвания на задълженията на предприятията от нефинансовия сектор** на икономиката и предложи мерки за намаляване на просрочената междуфирмена задължнялост. Беше препоръчано ускоряване на процедурите по несъстоятелност, арбитражно решение на търговски

спорове, разработване на on-line система за покупко-продажба на търговски дългове, създаване на клирингов механизъм, публичност на неразплатените задължения на държавата и общините към бизнеса. За целта **беше разработен програмен продукт за контрол на просрочията** с възможност за следене по сектори, период на забава, вид на длъжника, предоговорени срокове. Събраната информация от продукта, до която беше осигурен свободен достъп, даде гласност на проблема и ограничи практиката за задържане на задължения по изпълнени обществени поръчки.

БСК осъществи подробен **мониторинг на процедурите за възлагане на обществените поръчки**. Бяха идентифицирани най-често срещаните нарушения на всеки етап от провеждането на процедурите – подготовка, възлагане, оценяване и контрол по изпълнението. Предложенията бяха насочени към постигане на по-голяма прозрачност, недопускане на дискриминационни условия и осигуряване на конкурентен достъп за всички търговски субекти. Камарата публично оповестяваше и отразяваше достъпната й информация по отношение на корупционните практики и некоректните участници на пазар на обществени поръчки. Активен участник е и в законодателните промени, осигуряващи по-висока ефективност на изразходване на публичните средства, честно и равнопоставено състезание на всички участници. Бяха подготвени аналитични материали и електронна платформа за въвеждане на електронни обществени поръчки, гарантиращи прозрачност и антикорупционност.

Във връзка с подпомагане на участието на членовете на камарата в усвояване на еврофондовете бяха изградени **26 областни информационни центъра за информационно обслужване и консултиране** на членовете при тяхното кандидатстване. Ежегодно бяха правени анализи на тенденциите в усвояване на средствата от ЕС, възникващите затруднения и бариери пред фирмите. На база направените анализи, чрез комитетите за наблюдение на оперативните програми бяха предложени мерки за опростяване на процедурите по кандидатстване, ускоряване на оценката на проектите, обучение на бенефициентите, улесняване на достъпа до мостово финансиране, електронизация на кандидатстването и отчитането на изпълнението.

С цел обучение на членовете на БСК за енергийно обследване и практическо прилагане на енергоефективни мерки беше разработен **Наръчник по енергиен мениджмънт с практически стъпки и примери за избор и прилагане на енергоспестяващи решения в производствени предприятия**. За оценяване на икономическата ефективност от прилагане на различни комбинации от мерки беше разработен и програмен продукт който беше предоставен безплатно на над 260 обучени специалисти.

Подпомагане на малките и средните предприятия

В центъра на вниманието на БСК през изтеклия период беше политиката по насърчаване създаването и развитието на малките и средни предприятия. Тази своя дейност БСК осъществяваше чрез обобщаване на информацията от браншовите и регионални организации и чрез участието си в националните органи, формиращи държавната политика за насърчаване на МСП – Консултативния съвет за насърчаване на МСП, парламентарни комисии и работни групи и др.

Обобщените позиции и предложения на своите членове БСК представи и защити при измененията и допълненията на **Закона за малките и средните предприятия** и привеждането му в съответствие с европейските норми и определения.

Ключов акцент при отстояването на интересите на българските предприятия БСК постави върху иновативно ориентираните МСП, вкл. при формирането на **Иновационната стратегия за интелигентна специализация на РБ 2014-2020**.

БСК участва активно в защита интересите на българските занаятчийски предприятия. Освен нейната главна роля при приемането на **Закона за занаятите** в началото на изминалото десетилетие, постоянната връзка и методична помощ, която оказваше на новосъздадените занаятчийски камари, БСК застана зад интересите на българските занаятчии, формите на занаятчийските предприятия и системата на занаятчийско обучение при изменението и допълнението на Закона за занаятите през 2011 г. Сега на дневен ред е възстановяване на основните положения в закона за занаятите от 2001 година и БСК продължава да стои зад отстояваните до момента принципи, базираци се на най-добрите европейски практики.

Международно икономическо сътрудничество

През изминалия период БСК осигури експертно участие в редица постоянни съвети и работни групи за подпомагане на външноикономическата дейност, експортен потенциал и експертиза на колективните и индивидуални членове в следните **направления**:

- ⚙ Обмен на информация с чуждестранните търговски представителства в България и на българските в чужбина, както и с български ведомства, сред които МИЕТ, МФ, АМ, БАИ, ИАНМСП, ДАМТН, МВНР, НСИ;
- ⚙ Участие в работата на съответните звена в BUSINESSSEEUROPE, Международен търговски център - Женева, Работна група Интернационализация, Съюз на черноморско-каспийските конфедерации на индустриалците;
- ⚙ Поддържане на актуални външноикономически бази данни, изготвяне на анализи в помощ на колективните и индивидуални членове на БСК;
- ⚙ Информационно осигуряване на членовете на БСК относно външноикономическата дейност на национално и европейско ниво, преговори в рамките на СТО и др.;
- ⚙ Активно участие в дебата по Национална експортна стратегия, актуализиране на външноикономическата политика и приоритети, и др.;
- ⚙ Подготовка и подкрепа на предприятията за работа на единния европейски пазар;
- ⚙ Осъществяване на външнотърговско представителство на група фирми от един сектор на базата на т.нар. публично-частно партньорство.

В помощ на международната дейност на фирмите бяха разработени пакетни и индивидуални услуги, като:

- ⚙ „Изнесен търговски офис“ за малки износители без собствен експертен персонал;
- ⚙ Намиране на потенциални партньори и пазари, маркетинг проучвания на българския и чужди пазари, продуктови и секторни проучвания, пазарен достъп, външнотърговски и митнически консултации, анализи, информация и статистики;
- ⚙ Организиране на делови посещения, фирмени презентации, семинари, обучения и форуми;
- ⚙ Инвестиционно консултиране, подпомагане и насочване при сливания и придобивания.

В резултат от усилията на експертите на БСК, редица членове на камарата намериха нови чуждестранни партньори, увеличиха износа си, решиха проблеми с пазарния достъп, пребориха се за по-ниски мита за целите на производството им и получиха помощ в прилагане на мерки за търговска защита.

Какво още направи БСК в сферата на външноикономическото сътрудничество?

- ⚡ БСК първа организира среща с търговско-икономическите дипломатически представители в София веднага след присъединяването на България към ЕС;
- ⚡ Камарата беше първа и при насочване вниманието на българските производители към нарастващия потенциал на китайския пазар;
- ⚡ БСК активно подпомогна интернационализацията на клъстерите „медицински туризъм“ и „електромобили“;
- ⚡ Камарата поддържа свои представителства в Китай, ЮАР, арабските страни, Брюксел;
- ⚡ Изграден бе консорциум от фирми за осигуряване на дипломатическа подкрепа при износ на специална продукция;
- ⚡ Чрез участието си в [Enterprise Europe Network](#) камарата предоставя широко многообразие от услуги, консултации и намиране на чуждестранни партньори;
- ⚡ БСК е утвърден партньор при организиране на специализирани събития с посолствата на САЩ, Австрия и др.;
- ⚡ Камарата издава редовно **бюлетин** с информация за търговски и инвестиционни възможности, търгове в чужбина, търсене на партньори по европейски рамкови програми, важни събития за разширяване на деловия хоризонт.

Околна среда

През периода 2008-2013 г. БСК участва активно в диалога „бизнес – околна среда“ на всички нива – Народно събрание, Министерство на околната среда и водите, работни групи и др. Експерти на БСК участват в работата на:

- ⚡ Работна група 20 към МОСВ – за обсъждане на европейските директиви и предлагането на текстове за приемане в българското законодателство;
- ⚡ Работна група по управление на околната среда към ТК 15 „Околна среда“ (БСК председателства работната група);
- ⚡ Българския съюз по стандартизация,
- ⚡ Съвета по акредитация към Българската служба по акредитация,
- ⚡ Националният съвет по метрология;
- ⚡ Комитета за наблюдение на Оперативна програма „Околна среда“.

БСК активно участва в дебатите по формирането на европейската и националната политика по изменение на климата:

- ⚡ Ясната негативна позиция на БСК по резултатите от **Конференцията по климата**, (Копенхаген 2009) стана част от становището на BUSINESSSEEUROPE, в което бе изразено разочарованието на европейската индустрия относно липсата на ангажменти от страна на големите развити и развиващи се държави - основни емитенти на парникови газове. В позицията си БСК обърна внимание върху приетата с **Пакета „Климат и енергетика“** общоевропейска цел за едностранно намаляване на емисиите на парникови газове с 20 % през 2020 г. спрямо 1990 г. и наложеното дискриминационно изискване за България да съкрати парниковите газове с 50% спрямо нивото от 1988 г. (базова година за България по Протокола от Киото).
- ⚡ БСК предложи основни промени в националната политика по изменение на климата, вкл. в т.нар. **схема за зелени инвестиции** с цел разширяване на обхвата на проектите и включване на бизнеса като бенефициент по проекти, финансирани от продажбата т.нар. предписани емисионни единици (AAU) при консултиране на ЗИД (2010) на Закона за опазване на околната среда и Закона за климата.

- ✦ Експерти на БСК и заинтересовани браншови организации взеха активно участие в Работната група за подготовката на **Национални планове за разпределение на квоти за търговия с емисии на парникови газове**. Представени бяха многобройни становища във връзка със сроковете на разработка на националните планове, както и по използваната на методика (ПРИМЕС). Проведени бяха срещи с оператори на инсталации, включени в схемата за търговията с емисии на парникови газове, за обсъждане на разрешителния режим, мониторинга, докладването и верификацията на емисиите.
- ✦ Бяха проведени неколкократно срещи със заинтересовани страни и бяха изразени становища за включване на Р България в **процедура за дерогация** по член 10в от Директива 2009/29/ЕО за разпределяне в периода до 2020 г. на свободни квоти за инсталации за производство на топлинна и електроенергия, вкл. за инсталации с комбинирано производство на топлина и електроенергия. Това позволи задълженията на съответните дружества за закупуване на квоти да обхванат само 30% от емитираните количества през 2013 г., като постепенно се увеличават до 100% от общите емисии през 2020 г.

През отчетния период БСК подготви и защити становища и предложения по значителна част от проектите на нормативни документи в областта на околната среда.

- ✦ През 2008 г. БСК инициира и осигури техническата подготовка за промяна на Закона за околната среда с цел улеснено съгласуване и ускоряване с 5-6 месеца на издаването на **т.нар. комплексни разрешителни** и приемане на ОВОС.
- ✦ След обсъждане с представители на засегнати промишлени предприятия бяха подготвени конкретни предложения към проекта на **Закон за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети** за допълване и използване на улеснения и приложими финансови инструменти, намаляващи общата тежест върху задължените лица и бизнеса.
- ✦ БСК осигури активен експертен принос при подготовката за **Закона за почвите**.
- ✦ Камарата организира обсъждане на алтернативни варианти за изпълнение на задълженията по закриването и следексплоатационните грижи за **депата за отпадъци (2008)**.
- ✦ В БСК бяха проведени поредица от обсъждания с организации по оползотворяване, предприятия и организации по рециклиране и браншови организации и предприятия от преработващата промишленост по внесения през 2011 г. проект на **Закон за управление на отпадъците (ЗУО)**. Между БСК, БАМИ, БАР, „Феникс-ресурс“ и Асоциацията на рециклиращата индустрия беше подписано споразумение за сътрудничество и беше изготвен проект на нов ЗУО. Бяха подготвени общи становища по проекта на ЗУО през 2011 и 2012 г., подкрепени от КНСБ, КТ „Подкрепа“ и отрасловите синдикати. Внесено бе искане в Конституционния съд от група н.п. от 41 НС за обявяване на противоконституционност на отделни текстове, а БСК бе конституирана като страна по делото и представи становище.
- ✦ Под егидата на БСК работодателските организации подготвиха обща позиция относно **продуктовите такси за отпадъци от опаковки** и състоянието на диалога на бизнеса с МОСВ, и защитиха интересите, както на бизнеса, така и на потребителите. Във връзка с влизането в сила на продуктовата такса върху полимерните торбички, БСК предложи да бъде отложено прилагането на новия размер на таксата от 01.10.2012 г. и да се подготви оценка за въздействието върху заетостта, потреблението, околната среда, жизнения цикъл и хигиенните изисквания (НАССР), при сравняване на различните алтернативни варианти – хартиени, биоразградими полимери, торбички за многократна употреба и др.
- ✦ Представени бяха предложения за промяна по Проект на Наредба за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при **депониране на отпадъци**. Във връзка с влизането в сила на

изискването за разделно събиране на отпадъци от притежатели на търговски обекти, БСК отправи предложение за създаване на необходимата инфраструктура за прилагането на мерките.

Макар все още да не са довели до задоволителен краен резултат, заслужава да бъдат отбелязани **продължаващите повече от 10 години усилия на БСК за въвеждане на справедлив размер на такса битови отпадъци (ТБО):**

- ✦ По сигнал на БСК, Комисията за защита от дискриминация обяви за дискриминационни по отношение на бизнеса текстове от Наредбата на Столичен общински съвет. В Решението си КЗД отправи препоръки до общинските съвети, МОСВ и НСОРБ за промяна на таксата в съответствие с разпоредбите на Закона за управление на отпадъци и Директива 2006/12/ЕО, така че ТБО да не води до явно несъразмерни разходи спрямо обема на отпадъците.
- ✦ По време на 39÷42 Народно събрание БСК многократно е изпращала предложения за изменение и допълнение на ЗМДТ и промяна на основата за определяне размера на ТБО, проведени са многократни срещи с народни представители, ресорните парламентарни комисии и с НСОРБ.
- ✦ Отправена бе жалба до Омбудсмана на Р България, в резултат на която бе приета препоръка към МС и НС за промяна на основата на ТБО в зависимост от количеството генерирани и третирани битови отпадъци.
- ✦ През 2012 г. БСК отправи предложение и до Президента на РБ с искане за сезиране на Конституционния съд за обявяване за противоконституционен на чл. 62, ал. 2 на ЗМДТ.
- ✦ В резултат на усилията на БСК, в края на 2013 г. бе променен ЗМДТ, като за МС е регламентиран краен срок - средата на 2014 г., за подготовка и приемане на методика за определяне на ТБО на основата на генерираните количества.

БСК ще продължи да отстоява прилагането на следните принципи:

- ✦ Въвеждане на единна задължителна основа за определяне на ТБО и еднакви ставки за гражданите и бизнеса, свързани с количеството генерирани отпадъци и алтернативни варианти, отразяващи различията между общините, каквато е практиката в ЕС;
- ✦ Събирането и третирането на битови отпадъци да се предлага алтернативно като пазарна, конкурентна услуга за бизнеса и гражданите (вкл. в режим на етажна собственост) за сгради, които имат необходимата инфраструктура;
- ✦ Свободно определяне на размера на таксите от общинските съвети и/или на цените от страна на оторизирани конкуриращи се оператори, в зависимост от специфичните за всяка община местни условия, инвестиционни ангажименти и технологични решения.

Неколкократно през отчетния период БСК е настоявала с аргументи за закриване на Предприятието за управление на дейности по опазване на околната среда (ПУДООС) и пренасочване на средствата към държавния бюджет в централизиран фонд за регионално развитие към, който да финансира само проекти на бизнеса. Основните мотиви за това предложение са свързани с обстоятелството, че основен източник на приходи в ПУДООС са средствата, събирани от бизнеса под формата на такси, глоби и санкции, а същевременно предприятието финансира изключително проекти на общините.

Енергетика

БСК многократно е изразявала позиции, свързани с необходимостта от въвеждане на пазарни принципи в енергетиката. През януари 2011 г., УС на БСК прие изключително негативно становище по проекта на **Национална енергийна стратегия**, настоявайки за:

- ⚡ преформулиране на неамбициозните цели за растеж на БВП под 2,5% до 2020г., енергийно потребление, заимствани от модела PRIMES на Атинския технически университет;
- ⚡ преоценка на заложените огромен спад на брутното и крайно енергийно потребление към 2020 г., и изключително амбициозни подобрения във въглеродния (CO2 емисии/БВП) и енергийния интензитет и ефективност;
- ⚡ преформулиране на националните цели за дял на ВЕИ в крайното енергийно потребление на основата на преизпълнените национални цели за намаляване на емисиите на парникови газове спрямо 1988 г., понастоящем над 50% (България е глобален лидер по този показател);
- ⚡ дългосрочно планиране при ценообразуването с цел прогнозируемост;
- ⚡ промени в тарифирането на цените на електро- и топлоенергията, прекратяване на практиката на кръстосано субсидиране и използване на енергийните цени като социален инструмент;
- ⚡ замяна на разходопокривните с пазарни механизми при ценообразуването, стимулиращи оптимизирането на разходите на енергийните дружества при успоредно увеличение на инвестициите в тях и подобряване качеството на услугата;
- ⚡ либерализиране на енергийния пазар в съответствие с изискванията на ЕС и разделяне на преноса от производството на електроенергия; демонополизация на енергийния сектор при съхраняване на конкурентоспособни мощни структури с относителни предимства на европейския енергиен пазар; изграждане на електроенергийна борса;
- ⚡ разширяване на газоразпределителната мрежа с цел оптимизиране на доставките, намаляване на въглеродната зависимост и радикално разширяване на битовото потребление;
- ⚡ ускорена реализация на ключовите енергийни проекти с максимално частно финансиране – нови ядрени и хидро мощности, оползотворяване на биомаса и биогаз, геотермични източници, микроенергетика за собствено потребление, битова и промишлена газификация, устойчиво урбанистично и пътно проектиране, намаляващи разходите за енергия в транспорта и др.;
- ⚡ пълна прозрачност на проучванията, обосновката, проектирането и реализацията на големите енергийни, включително ядрени проекти, в т.ч. икономическа възвращаемост, цени на енергийните доставки спрямо алтернативни ВЕИ и мерки за енергийна ефективност, въглероден (емисионен) интензитет спрямо инвестиционните и експлоатационните разходи;
- ⚡ насърчаване изграждането на инсталации от ВЕИ за електро- и топлоенергия, и за климатизация за преобладаващо собствено потребление, чрез което се осигурява частична енергийна независимост на обектите – каквито са, например, хотели, ресторанти и др.;
- ⚡ прилагане на широка програма за подобряване на енергийната ефективност на обществените и частни сгради;
- ⚡ спешно сключване на договори за продажба на емисионни права по Протокола от Киото (AAU) с цел осигуряване на приходи в размер на минимум 1-1.5 млрд. евро, аналогично на действията на Чехия, Словакия, Полша и др.;
- ⚡ задълбочен анализ за необходимостта от дерогация по директивата за търговия с ЕПГ и оползотворяване на свободните квоти (EUA) в периода 2013-2020 г. Средствата да бъдат насочени приоритетно за безвъглеродни и нисковъглеродни технологии и

решения с най-висока възвращаемост, на конкурентен, освободен от субсидии пазар на електроенергия.

- ▲ прозрачност на разпределението на свободните квоти при въвеждане на нови инсталации;
- ▲ предоговаряне на дългосрочните договори с част от ТЕЦ и прехвърляне на емисионни права от държавата.

Раздел IV. Защита на работодателските интереси – трудово право, пазар на труда, бюджет, данъци, социално и здравно осигуряване

БСК ангажира експертен капацитет и активно взаимодейства със своите колективни и индивидуални членове в защитата на работодателските интереси чрез участие на различни нива на социалния диалог (работни групи, комисии, съвети, национално, браншово регионално).

Представители на БСК участват в работата на ресорните комисии към НСТС, Консултативния съвет към НАП, Националния съвет по въпросите на социалното включване към МС, Националния съвет по трудова миграция към МТСП, Националния съвет за насърчване на заетостта към МТСП, Консултативния съвет по въпросите на корпоративната социална отговорност към МТСП, Съвета за социално подпомагане към МТСП, Съвета към изпълнителния директор на Агенцията по заетостта, РГ за разработване на Национален план за действие по заетостта (ежегодно); РГ към МТСП по определяне на минималните осигурителни прагове (ежегодно), РГ за създаване на „Система за проучване и прогнозиране на потребностите от работната сила с определена квалификация в България“ (2007 – 2011 г.), РГ за ревизиране на Методиката за определяне и актуализиране размера на линията на бедност за страната и разработване на механизъм за обвързването на някои плащания с размера на официалната линия на бедност, РГ за разработване на механизъм за актуализиране на МРЗ (2010 – 2012 г.), Координационния съвет за събиране и анализиране на информация за изпълнението на мерките, заложи в българската „пътека“ за гъвкавост и сигурност на пазара на труда, РГ 2 „Свободно движение на хора“, РГ 13 „Социална политика и заетост“, РГ 10 „Данъчна политика“, РГ 27 „Финансов контрол и счетоводство“ към СЕВ, МФ други.

Очевидно е, че наличието на многобройни съвети и работни групи в рамките на социалното партньорство и взаимодействието с МТСП, МФ, НОИ, ресорните изпълнителни агенции и др., дублира обсъждането на проблемите и не допринася за висока ефективност на диалога в областта на трудовите и осигурителни отношения.

Усилията през отчетния период бяха насочени към съдействие за разрешаване на наследени общи проблеми на членовете на БСК, за предотвратяване на негативни последици от нови законодателни предложения. Подготвени са **становища и предложения за нормативни промени** до НСТС, МС, комисии в НС и други институции.

През 2011 г. БСК председателстваше **Асоциацията на организациите на българските работодатели (АОБР)**, в съответствие с възприетия ротационен ред и мандатност. В рамките на своя мандат БСК осигури координацията и изпълнението на два проекта със съдействието на Международната организация на труда. Бяха подготвени и публикувани две проучвания за проблемите и необходимите реформи в пенсионно-осигурителната система и за условията за следкризисно възстановяване и постигане на догонващ растеж на българската икономика.

Представители на БСК взеха участие в **годишните заседания на Международната конференция на труда и в работата на Международната организация на работодателите**, в рамките на възприетия мандат и ротационно представителство на българските работодатели.

През отчетния период БСК затвърди ролята си на водеща работодателска организация, подкрепяща ефективни ускорени реформи в бизнес средата, в трудовото и осигурително законодателство и практика.

Пазар на труда

Водеща позиция на БСК е, че са необходими реформи на пазара на труда в посока по-голяма гъвкавост и повишаване на компетенциите на работната сила. Необходимо е премахване на бариерите за влизане на трудовия пазар и улесняване създаването на работни места, особено за младите хора. Ключова цел на страната ни трябва да бъде постигането на отворен, динамичен и мобилен пазар на труда, осигуряване на по-добро съответствие между търсенето и предлагането на работна ръка, вкл. чрез реформи в образованието, насочени по-специално към развитието на т.нар. STEM-умения (**S**cience, **T**echnology, **E**ngineering and **M**athematics).

Основна принципна позиция на БСК е, че **заетостта, наред с инвестициите, експорта и иновациите, следва да бъде основен приоритет в държавната политика** и управление в краткосрочен и дългосрочен аспект, вместо нарастване на работните заплати и потреблението, неподкрепени от значителен ръст на производителността и конкурентостта.

По отношение заплащането на труда и актуализацията на МРЗ, УС на БСК счита, че:

- ⚠️ ръстът в заплащането на труда трябва да става при отчитане на различията в състоянието на отделните отрасли – производителност, разходи за труд, средногодишен ръст на цените;
- ⚠️ размерът на МРЗ трябва да се актуализира в диапазон с горна граница до 40% от достигнатата средна работна заплата за частния сектор за предходната година (преобладаващо средно равнище в ЕС и страни във Валутен борд);
- ⚠️ промените в размера на МРЗ следва да се осъществяват:
 - само в рамките на бюджетната процедура и при доказана необходимост (скок на производителността и/или цените);
 - при паралелна актуализация на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст и при недопускане на увеличение на данъчни и осигурителни ставки;
 - съпътстваща реформа на системата на социалните плащания и социално подпомагане, актуализация на имуществените и подоходни критерии, задължително включване в програми за обучение и заетост на икономически активните лица, вкл. за покриване на задължения към фиска и доставчиците на публични услуги (такса битови отпадъци, ел. енергия, вода и др.);
- ⚠️ трябва да се отмени концептуално остарялата Наредба за договаряне на работната заплата;
- ⚠️ Необходимо е прилагането на часова ставка, така че независимо от начина на наемане, отработеното време и полученото възнаграждение да се зачитат за осигурителен стаж. С това се създават условия за гъвкава заетост и пазар на труда, по които страната ни се нарежда на последните места в ЕС. Не на последно място, това носи ползи и за работодателите, и за всички категории наети лица (младежи, учащи, майки, временно заети и др.).

По инициатива БСК през 2011 г. бе предприет цялостен преглед на нормативна уредба и бе предложено осъществено значително **«отвързване» на бюджетни плащания, основани на минимална работна заплата МРЗ** (в т.ч. социални плащания и др.), които нямат характер на доходи от трудови правоотношения.

От 2010-2011 г. БСК последователно настоява за отмяна на **минималните осигурителни доходи (МОД)**, критикувани като механизъм многократно от ЕК и МВФ. През годините на растеж до 2009 г. те изиграха известна роля за ограничаване на

недекларираната заетост, сивия сектор и нелоялната конкуренция. В условия на продължаваща криза на заетостта МОД, заедно с необоснования ръст на МРЗ и общо изплатената компенсация на труда в икономиката, оказват значителен негативен ефект върху заетостта - основно при ниско квалифицирания труд, депресивните региони, при жените и младежите, МСП, услугите, строителството и търговията.

По въпросите на **безработицата и младежката заетост** БСК подкрепи националната инициатива „Работа за младите хора в България“ 2012-2013 г., както и предстоящата реализация на т.нар. Европейска гаранция за младежта. Налице и високо равнище на т.нар. „реална“ (над 18%) и младежка безработица в страната. Изключително висок е и дялът на неучещи и неработещи младежи (по този показател България е на първо място в ЕС). В тази връзка БСК отправи редица предложения за подкрепа на заетостта и улесняване професионалната реализация на младите хора. Без да бъдат изчерпателно посочени, тези предложения предвиждат отпадане на ограниченията за т.нар. агенции за временна работа, гъвкави трудови договори и работно време, преразглеждане на изискванията и процедурите за заетост за лица във и извън образователната система, навършили 15 г., при включването им в програми за обучение чрез заетост (т.нар. дуална система), каквато е практиката в ЕС, при допустими ограничения за секторите и условията на труд, намалено работно време, наличие на обучени наставници и засилен контрол от ГИТ.

Трудово законодателство

В рамките на отчетния период БСК отстояваше по категоричен начин необходимостта от промени в трудовото законодателство в посока либерализиране сключването и прекратяването на трудовите договори, въвеждане на гъвкави форми на заетост за насърчаване на легалната заетост, в противовес на отклоняването от данъчни и осигурителни плащания.

С участие на БСК бяха приети редица изменения и допълнения в Кодекса на труда и свързаните подзаконовни нормативни актове, чрез които беше въведена общата рамка за информиране и консултиране на работниците и служителите, за командироване при предоставяне на услуги в ЕС, за зачитане на периоди на заетост в друга държава-членка на ЕС, за уреждане на правото, реда и условията на ползване, отлагане и погасяване на платен годишен отпуск, условията и трудовите отношения при работата от разстояние и др. Редица промени в КТ бяха наложени от синдикатите, въпреки оказаната съпротива от страна на БСК и останалите работодателски организации, вкл. за засилване ролята на ИА „ГИТ“ при изпълнение и прекратяване на трудовите правоотношения, въведените редица ограничения в условията за наемане чрез агенции за временна работа, блокиращи прилагането на тази широко разпространена в ЕС гъвкава форма на заетост.

Експерти на БСК участваха в усъвършенстване на трудово-правната уредба, вкл. наредбите за трудовата книжка и за работното време, почивките и отпуските, за определяне на видовете работи, за които се установява намалено работно време, за определяне на видовете работи, за които се установява допълнителен платен годишен отпуск, за структурата и организацията на работната заплата, за определяне на реда за установяване наличието на критериите за представителност на организациите на работниците и служителите и на работодателите и др.

В **Закона за насърчаване на заетостта** и правилника за неговото прилагане БСК предложи промени за облекчаване на условията и процедурите за участие на работодателите в схемите за заетост и наемане на безработни лица, промени в концепцията и насърчителните механизми на т.нар. „зелени работни места“ и др.

Друг акцент в дейността на БСК бе опростяването на **законодателство за безопасност и здраве при работа**, без да се намаляват съществуващите нива на защита. Подпомагани от специалисти на водещи предприятия и браншови сдружения, експертите на БСК участваха в разработването и изменението на Закона за здравословни

и безопасни условия на труд (създаване, регистрация на службите по трудова медицина), наредбите за условията и реда за финансиране на диагностиката на професионалните болести от фонд "Условия на труд", за установяване и прилагане на намалено работно време и правото на допълнителен платен годишен отпуск, минималните изисквания за осигуряване на здравето и безопасността на работещите при рискове, свързани с експозиция на изкуствени оптични лъчения, химични агенти и др.

Независимо от внесените промени и облекчения (електронно докладване и др.), **административната тежест остава висока**, вкл. по отношение на обема на подавани, данни към ГИТ, реда за провеждане на обучения и инструктажи, оценката на риска, определянето на работни места за лица с намалена работоспособност и др. В тази връзка многократно бяха представени предложения за намаляване на отчетните форми, интеграция на регистрите на осигурените лица и сключените трудови договори в НАП, въвеждане на допълнителни реквизити и кодификация за идентифициране на заетостта по населени места на персонално ниво, за електронна регистрация на образователния и квалификационен профил на гражданите и наетите лица. Това ще осигури пълноценна информация разпределението на наетите, безработните и икономически неактивни лица, провеждане на ефективен контрол и политики в образованието, заетостта, регионалната кохезия, секторно икономическо и социално развитие, ускоряване внедряването на Е-правителство, яснота у инвеститорите за секторното и регионално разпределение и потенциал на човешкия капитал.

В началото на 2013 г. беше подготвен, обсъден с браншовите сдружения и приет от УС на БСК **пакет от основни позиции и предложения за промени в трудовото и осигурително законодателство**. Те бяха представени в хода на обществените консултации, инициирани от МС в началото на м. февруари 2014 г. Предложенията на БСК предизвикаха многобройни, често нееднозначни позиции и тълкувания от част от социалните партньори и експертната общност. Независимо от негативната реакция към предложенията на БСК на част от социалните партньори, вкл. на една от работодателските организации, **реформирането на трудовото и осигурително законодателство няма алтернатива**. Наред с промените в енергийната политика, регулаторните режими, повишаване на ефективността на разходване на публичните ресурси и др., промените в трудовото законодателство следва да доведат до разширяване на достъпа до пазара на труда на редица специфични групи (младежи, учащи, майки, пенсионери и др.), до намаляване на изключително високото равнище на реална безработица, обусловено от деформираната отраслова структура, ниското образователно и квалификационно равнище на значителен контингент лица в неравностойно положение на пазара на труда и др.

БСК потвърждава позицията си за открит и отговорен експертен дебат в НСТС и ресорната комисия на Народното събрание за съществени промени в трудовото и осигурителното законодателство, вкл. за подготовката на цялостен проект на **нов Кодекс на труда**, регламентиращ балансирани и гъвкави трудови отношения, отговарящи на съвременните предизвикателства пред конкурентостта на страната в ЕС и глобалните пазари. Тежките изходни условия (*ниско ниво на доходи и потребление за огромна част от хората, висока реална безработица, неефективна администрация и публични разходи*) създават среда на популизъм и насаждане на нереалистични очаквания от страна на политиците и част от социалните партньори. В тази връзка отказът, половинчатите или забавени реформи в сферата на трудовите и осигурителни отношения, образованието, здравеопазването, енергетиката, регулаторните режими и правосъдната система ще ускори негативните демографски и миграционни процеси, ще задълбочи загубата на конкурентоспособност и ще обрече националната икономика да бъде в позицията на вечен догонващ, оглавяващ всички последни места в класациите на страните от ЕС и Западните Балкани.

Професионално образование и обучение

Защитата на интересите на работодателите в областта на образованието, обучението и професионалната квалификация се осъществява преди всичко чрез **участие на експерти на БСК в разработването на програмни документи в сферата на професионалното обучение**. Представители на БСК участват в множество консултативни и работни органи към МОМН и МТСП, вкл.: РГ 16 „Образование, взаимно признаване на професионални квалификации, младеж, наука и изследвания”, Национален консултативен съвет за професионална квалификация към Министъра на труда и социалната политика, УС на НАПОО, Междуинституционална работна група по изпълнение на Рамково споразумение за сътрудничество в областта на професионалното образование и обучение. БСК участва и в работата на национални и международни органи за разработване и прилагане на политики за професионално обучение, вкл. CEDEFOP (Европейски център за развитие на професионалното образование и обучение) и др.

В последните години с участие на експерти на БСК са подготвени предложения за:

- 🔍 промени в Закона за професионалното образование и обучение;
- 🔍 разработване на проект на Националната квалификационна рамка;
- 🔍 разработване на Стратегия за учене през целия живот 2014-2020 и провеждане на междинна оценка на изпълнението на Национална стратегия за учене през целия живот 2008-2013;
- 🔍 разработване на ОП „Развитие на човешките ресурси” за програмен период 2014-2020г.;
- 🔍 създаване на концепция за валидиране на знания и умения, придобити чрез неформално и самостоятелно учене;
- 🔍 проект на становище на ИСС по реформиране на професионалното образование и обучение и въвеждане на т.нар. дуално обучение.

Следва да се отбележи необходимостта от ускорено и пълноценно прилагане на **т.нар. дуално обучение** (обучение чрез работа) с непосредствен и дългосрочен ефект за заетостта и повишаване на конкурентостта на предприятията и отделените сектори. В тази връзка са необходими решителни нормативни промени, осигуряване на финансиране и инвестиции в субсидирана заетост (при изключение от правилата за предоставяне на държавна помощ), финансирани със средства на ЕС. От работодателите, браншовите и регионални сдружения се очаква заемане на активна позиция и внимателна предварителна подготовка, вкл. за осигуряване на работни места за стажуване и чиракуване, обучение на наставници, адаптиране на работните места и условията на труд, участие в разработката на професионалните стандарти, учебни програми и планове за всеки отделен младеж, нает по тези програми. По такъв начин се създават нови възможности за обучение, квалификация и подбор на млади хора, част от които ще заемат работни места и получат професионална реализация, вкл. в сфери с недостиг от работна сила.

Съществен елемент от дейността на БСК в посока **доближаване на професионалните и образователните стандарти** е разработената от БСК с финансиране по ОПРЧР информационна система за оценка на компетенциите на работната сила **MyCompetence**. Основна цел на електронната платформа е създаването на условия за повишаване на гъвкавостта и ефективността на работната сила, както и за преодоляване на разминаването между търсенето и предлагането на умения на пазара на труда. Компетентностните модели в MyCompetence ще бъдат основа за разработване на държавните образователни изисквания в професионалното образование и учебните планове и програми в университетите. В тази връзка БСК стартира съвместен проект за актуализация на учебните планове и програми в СУ “Св. Кл. Охридски”, Нов български университет, Технически университет – София, Европейски политехнически университет – Перник, и Стопанска академия „Д. А. Ценов” – Свищов.

Социално и здравно осигуряване

БСК последователно отстоява **необходимостта от промени в пенсионно-осигурителната система (ПОС) за постигане на съответствие на между осигурителния принос и права**, гарантиране на средносрочната и дългосрочна финансова устойчивост, възстановяване на справедливостта и доверието, разширяване на осигурителната база чрез увеличаване на заетостта и постигане в дългосрочна перспектива на съотношението между осигурени и пенсионирани лица от края на 80-те години на м.в. (2:1).

По предложение на БСК бяха осъществени редица промени в системата на осигуряване, вкл.:

- ✦ В Закона за отбраната и въоръжените сили бе регламентиран специален фонд в подкрепа на пенсионирани военнослужещи с приходоизточник от приватизация и продажба на имущество от МО, който за съжаление все още не функционира.
- ✦ осигурителните вноски за заетите в държавните институции бяха прехвърлени към бюджетите на съответните ведомства;
- ✦ бяха променени частично условия за пенсиониране (възраст, осигурителен стаж) на служителите МВР, МО и др., и бяха въведени нови, обективни и справедливи критерии за прекатегоризация на труда при ранното пенсиониране;
- ✦ Въведени бяха диференцирани ставки за минимален осигурителен доход за различни групи самоосигуряващи се лица,
- ✦ Променени бяха редът, начинът и контролът при отпускането на пенсиите за инвалидност и общо заболяване, в рамките на създадена по инициатива на БСК работна група.

БСК последователно и активно се противопостави на **„национализацията“ на средства на професионалните пенсионни фондове и прехвърлянето им в Държавното обществено осигуряване**. Камарата предложи НСТС да разгледа подробно състоянието и проблемите и да се набележат мерки за преодоляването им, вкл. промени на размера на таксите, ефективен контрол от КФН, създаване на условия за конкуренция и намаляване на разходите за издръжка на дейността.

През годините и особено след настъпването на кризата, основната позиция на БСК е в подкрепа на стабилността на валутния борд при ясна времева рамка за присъединяване към подготвителния механизъм и Евророната и съхраняване на общото ниво на бюджетни разходи на относително ниски нива (38-40% от КФП). В тази връзка следва да се отбележи категоричната позиция на БСК **срещу изземване на резерва на НЗОК и корпоративно ориентираните предложения за „инвестиране“ на активите на т.нар. Сребърен фонд** – проблеми, по които впоследствие БНБ и ЕЦБ също изразиха негативни становища.

През последните години БСК активно оказва **натиск за радикални промени в системата на здравеопазването и здравното осигуряване**, за подготовка на концепция и предприемане на промени, които да обединят усилията на държавата, социалните партньори, съсловните организации и всички заинтересовани страни. Бяха проведени серия от срещи с министрите на здравеопазването и с ръководителите на Националната здравноосигурителна каса. Позицията на БСК беше представена пред УС и Събора на БЛС. Дискусия по темата с участието на всички заинтересовани страни беше проведена в открито заседание на УС на БСК. В началото на 2014 г. беше подготвен проект на становище на Икономическия социален съвет, както и предложения на БСК за контрол върху бюджетните трансфери за здравнонеосигурените лица, за решаване на проблема с лицата, които не правят здравни вноски, вкл. създаване на постоянно действащ регистър по региони, диференциране на вноските, активиране на териториалните звена на НАП и МЗ при осигуряване на контрола за събираемост на вноските.

Данъчна и бюджетна политика

Стабилната и прогнозируема данъчна и бюджетна политика, придружена с намаляване на административната тежест и облекчаване на финансовата отчетност на бизнеса, е сред ключовите приоритети в дейността на БСК. И през отчетния период експертите на камарата участваха активно в разработването на нормативната уредба в областта на данъчната и бюджетна политика.

Немалка част от предложенията на БСК бяха осъществени, вкл.:

- ❖ Беше постигнат балансиран, нискодефицитен бюджет и ниско ниво на общите разходи (под 38-40%) по консолидираната фискална програма,
- ❖ Въведена беше практиката на предварително обсъждане в НСТС на прогнозната макрорамка, както и на програмните бюджети на основните разпоредители с бюджетни средства;
- ❖ Беше намален нормативният срок за възстановяване на ДДС и акцизи от държавата (възстановяване на ДДС в 30-дневен срок от подаването на последната справка-декларация, възстановяване на акциза в 14-дневен срок от влизане на акта за възстановяване в сила);
- ❖ Наказателните лихви за просрочие на осигурителни задължения бяха намалени и изравнени с лихвите за данъчни просрочия. Освен това, беше въведена равнопоставеност на държавата и бизнеса по отношение размера на лихвите за забавени плащания;
- ❖ Беше въведено анонсираното през годините от БСК т.нар. „единно платежно нареждане“, с цел опростяване на механизма и намаляване на разходите за трансакции при издължаване на държавни и публични вземания. Същевременно, решението на Конституционния съд по този въпрос, по което БСК бе конституирана като страна и представи съответно становище, наложи предприемането на спешни законови промени. Следва да се отбележи, че първоначалните проблеми при неговото въвеждане бяха преодоляни, с което на бизнеса беше спестен огромен финансов ресурс.
- ❖ Сериозна промяна в данъчното облагане на физическите лица беше въвеждането на т.нар. плосък данък. Под натиска на нашите синдикални партньори, обаче, и при заобикаляне на консултациите в НСТС, в края на 2013 г. беше въведено възстановяване на платен ДДФЛ от лица с доход под прага на МРЗ, с което беше променен характерът на пропорционалното данъчно облагане на доходите от труд. По този начин се затруднява администрирането, вместо да се постави фокус върху контрола срещу данъчни измами и др.
- ❖ Бяха въведени мерки срещу данъчните измами с ДДС при ясна регламентация за условията за „реалност на доставката“ и т.нар. „солидарна отговорност“. Подобрени бяха процедурите за контрол при ВОД и внос от трети страни, съгласно националното законодателство и практика и във връзка с решенията на Съда в Страсбург. В тази връзка БСК инициира и проведе многобройни срещи на засегнати предприятия и техни браншови сдружения с отговорни институции (НС, МФ, НАП, органи на съдебната власт) с оглед засилване на контрола и недопускане на изместване на местното производство за сметка на нелоялен внос и ВОД на основата на измами с ДДС.

Не беше въведен предлаганият от БСК принцип на „мълчаливото съгласие“ вместо действащия принцип на „мълчаливия отказ“.

Независимо от твърденията на правителството за запазване на данъчната тежест, в периода до 2013 г. бяха въведени нови данъци – туристически данък, данък върху застрахователните премии, данък върху лихвите по депозитите, увеличена бе общата осигурителна тежест.

Раздел V. Правна защита и Арбитражен съд

Правна защита

През отчетния период БСК подготви редица предложения за **реформа в гражданското правораздаване** за бърз и справедлив процес и поносим размер на държавните такси, осигуряващи достъп до правосъдие. С финансовата подкрепа на USAID бе изпълнен проект „Гражданска инициатива за промяна на гражданския-процесуален кодекс“. Проектът бе насочен към идентифициране на основните проблеми в гражданското съдопроизводство и изготвяне на принципни предложения за законодателни промени, които бяха предоставени на работната група по изготвяне на нов ГПК. Новият ГПК не отговаря в желаната степен на поставените цели. Постигната е в недостатъчна степен бързина на производството, но за сметка на значително намалени процесуални възможности за защита и ограничаване на възможността жалбите срещу решенията на втора инстанция да бъдат допуснати за разглеждане от ВКС.

Неколкократно от страна на БСК са отправяни до Министерство на правосъдието, Висшия съдебен съвет и Народното събрание писмени **предложения за намаляване на съдебните такси** по граждански дела, без въпросът да намери решение. Таксите от 4% за първа инстанция и от 2 % за всяка следваща инстанция са сериозно препятствие за правна защита на малкия и среден бизнес, както и за големите търговски дружества при дела със значим финансов интерес.

БСК участва активно и в работната група, подготвяща **реформата в изпълнителния процес**, в резултат на която беше въведено частното съдебно изпълнение. По този начин значително се подобри събираемостта на търговските вземания. По предложение на БСК в Закона за частните съдебни изпълнители бе включена допълнителна възможност за връчване на призовки и съобщения по граждански дела от частните съдебни изпълнители с цел ускоряване на процеса по призоваване. Остават, обаче, нерешени редица въпроси: липсва баланс между възможностите за защита на правата на кредитор и длъжник, не беше прието предложението на БСК частните съдебни изпълнители да действат на територията на цялата страна, а не в определен район, липсва законодателно уреждане на възможността за прехвърляне на изпълнително дело от един съдебен изпълнител на друг, не са въведени принудителни мерки по отношение на длъжника, за представяне на информация за активите и финансовото състояние на фирмата и др.

БСК участва в работната група по изготвяне на правната рамка на **реформата по търговска регистрация** и лобира активно за провеждане на тази реформа. Въпреки първоначалните трудности, свързани с напрежение и натрупване на опашки в периода на пререгистрация, реформата в значителна степен улесни процеса на стартиране на стопанска дейност. По предложение на БСК през 2013 г. бяха въведени мерки, ограничаващи достъпа до лични данни в Търговския регистър, без да се ограничава неговата прозрачност, по отношение на документи и обстоятелства, които са публично достъпни по силата на закона. Предстои да бъдат преодолени трудностите, свързани с неоснователни откази от страна на Агенцията по вписванията, по въвеждане на балансирани и справедливи размери на таксите, отмяна на задължението за публикуване на годишни финансови отчети и др. БСК изготви и няколко предложения до Министерството на правосъдието за промяна на функционалностите на търговския регистър, които да позволят получаване на информация относно броя на регистрираните търговци, броя на търговците, които са в несъстоятелност и ликвидация, както и друга обобщена информация. По тези предложения все още няма отговор.

Във връзка с усъвършенстването на Търговския закон в частта, уреждаща **производството по несъстоятелност**, БСК представи в парламента текстове за изменение и допълнение на чл. 646 и следващите, според които се приемаха за

недействителни сделки, осъществени след началната дата на неплатежоспособността. Това имаше за правна последица връщане в масата на несъстоятелността на вземания за милиони левове, а обезпечения, уредени преди много години, се оказваха недействителни. Текстът създаваше възможност за верижни фалити. По настояване на БСК текстът беше променен през 2013 г.

Арбитражен съд

През изтеклия период, Арбитражният съд (АС) при БСК утвърди своите позиции като независим правораздавателен орган и успешна алтернатива на държавните съдилища.

В арбитражната колегия, състояща се от 31 арбитражи и посредници, има имена на авторитетни юристи - професори, доценти, доктори, които преподават в Юридическия факултет на СУ "Св. Климент Охридски" и други висши училища, изтъкнати адвокати, бивши конституционни съдии. Това гарантира високо качество и бързина на правораздаването. Средната продължителност на делата от образуването до приключването им с решение е 6 месеца.

През 2013 г. арбитражната колегия обсъди и прие изменения и допълнения на Правилника на АС, с които се усъвършенстват процедурните правила за работа на съда. Актуализирана беше и Тарифата за дължимите арбитражни такси. Според нея членовете на арбитражната колегия получават възнаграждение, само ако бъдат посочени за арбитражи, а възнаграждението им е пряко зависимо и се определя от размера на арбитражната такса, която е внесена по съответното арбитражно дело.

Арбитражният съд е на пълна самоиздръжка, като от дейността му е реализирана печалба за БСК в приблизителен размер от 13% от приходите.

Предстои АС да развие потенциала си чрез усъвършенстване на законодателството и популяризиране на предимствата му сред членовете на БСК.

Раздел VI. Парламентарна дейност и връзки с обществеността

Парламентарна дейност

През отчетния период БСК подобри взаимодействието с парламентарните групи, парламентарните комисии и народни представители с цел представяне на позиции на БСК и ефективна защита на общите интереси на браншови, регионални сдружения и предприятия, членуващи в БСК, вкл.:

- ▶ проследяване на законодателни инициативи, включени в Законодателната програма на Министерския съвет и Народното събрание;
- ▶ изпращане на информация до браншови и регионални организации, чиято дейност ще бъде засегната от променящото се законодателство;
- ▶ подготовка и изпращане на информация за програмата на НС, заседанията на парламентарните комисии, парламентарния контрол, решенията на МС и др.;
- ▶ изготвяне на прегледи на промените в правната уредба на страната;
- ▶ комуникиране в парламентарните групи и постоянните комисии на позиции на БСК по актуални икономически проблеми и проекти на законови изменения.

Към началото на 2014 г. БСК е внесла над 120 основни становища по законопроекти с ключово значение за бизнеса в 40-то и 42-то Народно събрание, вкл. по проектите на държавния бюджет, данъчните закони, Търговския закон, Търговския регистър, Кодекса на труда, Закона за управление на отпадъците, Закона за горите, Закона за обществените поръчки, ЗОАРКСД, КСО, ДОПК, КТ, ЗУО, ЗООС, ЗМДТ, развитието на академичния състав и БАН, Закона за занаятите и др.

Оказано е активно съдействие на браншови организации по законодателството и връзките с НС, вкл. на Асоциацията на млекопреработвателите в България, Камарата на независимите оценители в България, Представителството на ЗК „Кобленц“, Съюза на пивоварите в България, Асоциацията на горските фирми, Националната асоциация на фирмите, охраняващи с технически средства, Българската асоциация по рециклиране и др.

Организиран са многобройни срещи с народни представители от 40-то и 42-то НС:

- ▶ на тема „Сивата икономика - отражение върху развитието на България и мерки за преодоляването на проблемите“ (2007);
- ▶ среща на УС на БСК с ръководствата на ПГ на ГЕРБ, КБ, ДПС и Синята коалиция;
- ▶ с председателите на Комисията по икономическата политика, енергетика и туризъм (КИПЕТ), Комисията по бюджет и финанси (КБФ), Комисията по регионална политика и местно самоуправление (КРПМС), Комисията по околната среда и водите (КОСВ), Комисията по образованието, науката и въпросите на децата, младежта и спорта (КОНВДМС), Комисията по културата, гражданското общество и медиите (ККГОМ), Комисията по европейските въпроси и контрол на европейските фондове (КЕВКЕФ);
- ▶ с КРПМС за промяна на основата и реда за определяне на такса битови отпадъци;
- ▶ с членовете на КОНВДМС за изслушване на ръководството на БАН – член на БСК
- ▶ с КИПЕТ и КБФ по режима на възстановяване и данъчни измами с ДДС;
- ▶ с ПКОВ по новия Закон за управление на отпадъците;
- ▶ с ресорната ПК и МОМН за промени в Закона за професионалното образование и обучение и новия Закон за предучилищното и училищното образование и др.

Представител на БСК оглавява Съвета за обществени консултации към Комисията по европейските въпроси и контрол на европейските фондове (КЕВКЕФ).

Връзки с обществеността

През отчетния период бе осигурено активно **медийно отразяване** на над 2000 делови мероприятия (конференции, бизнес срещи, семинари и др.), подготвени от БСК, от членуващи в камарата регионални, браншови и партньорски организации и институции, в т.ч. над 150 публикации за дейността на BUSINESSEEUROPE (Конфедерацията на европейския бизнес), в която членува БСК.

Бяха положени усилия за по-пълноценно и навременно информиране на членовете на БСК за актуалните тенденции в сферата на икономическата политика, проекти на позиции и предложения на БСК за нормативни промени.

В резултат от усилията на БСК за поддържане и задълбочаване на изградените през годините коректни и партньорски взаимоотношения с медиите, през отчетния период са отчетени над 30 000 медийни публикации за дейността на камарата, което представлява 22 публикации средно дневно или 107 публикации средно седмично. Най-голям дял заемат публикациите в интернет медиите (78%), следвани от тези във вестниците (12%), телевизиите (6%) и радиостанциите (4%). Направените проучвания показват, че БСК се ползва с високо доверие в медийното пространство, което се дължи на прагматичното, експертно и обективно публично представяне и изградените отношения на коректност и сътрудничество с представителите на средствата за масова информация.

През 2011 г. беше изготвена нова **Комуникационна стратегия на БСК**, съобразена с основните организационни документи – Устав, Насоки за дейността и др., като за пръв път бяха формулирани мисия, визия и цели на организацията.

Във връзка с 30-годишнината на БСК през 2009 г. бяха разработени серия от рекламно-информационни материали и стартиран нов интернет портал на БСК. През 2011 г. беше разработен **нов институционален сайт на БСК**, в който са предвидени нови функционалности и тематични зони, насочени към разширяване на възможностите за комуникация с членовете и партньорите, в т.ч. с нови раздели „Диалог с бизнеса“ (за съгласуване с членовете на проекти на позиции, разработки, анкетни проучвания, проекти на нормативни документи), „Социален диалог“, „Проекти“ „Бюлетини“. Секция „Членове“ в новия институционален сайт включва не само контактна информация за членуващите в БСК браншови и регионални сдружения, но съществува и възможност всеки колективен член на камарата да изгради свой безплатен подсайт с подробна информация за своята организация, новини, анонси за предстоящи събития и др.

В унисон с актуалните тенденции в областта на комуникациите, в началото на 2010 г. беше разработена [фейсбук страница на БСК](#), която към настоящия момент има около 3000 абонати/фенове, а публикациите в страницата достигат до над 500 потребители средно на ден. Чрез този нов информационен канал на камарата посланията на организацията достигат до широк кръг потребители, като 64% от тях са във възрастовата категория 25-44 г.

През отчетния период с активните усилия на комуникационния екип на камарата бяха учредени и популяризирани **Годишните награди на БСК „ИН-5“**.

Активно комуникационно съдействие бе осигурено по редица изпълнявани от БСК проекти, вкл.: GO4EMAS, EEN-PACT, ОПТИМЕС, CONTRACTERANTO, GBE Factory, TOBEQU, RIBI, RITS, LUDUS, SafeStart, BIOeNET, FLEMCEE, укрепване на административния капацитет на БСК като работодателска организация (ОПАК), MyCompetence (ОПРЧР) и др.

В периода 2007-2009 г. беше осъществена **кампания „На светло“**, насочена срещу сивата икономика, вкл. бяха проведени проучвания, анализи, дискуссионни форуми и др., а в партньорство с държавни институции (НАП, НОИ, ГИТ и др.) бяха обработени и проучени стотици сигнали за некоректни бизнес практики, като десетки от тях бяха разрешени успешно.

През 2009 г. под мотото „Изпити, Изводи, Избори“ беше осъществена **инициативата „Дебати 2009“**, в рамките на която в 8 тематични дискусии бяха обменени въпроси, отговори и идеи за развитието на икономиката между представителите на бизнеса и кандидатите на основните политически сили в изборите за национален и Европейски парламент през лятото на същата година. Инициативата се проведе в партньорство с водещи медии, вкл. Дарик радио, Нова телевизия, Бизнес телевизия EBF, в. „Стандарт“ и икономическите портали DarikFinance.bg и Investor.bg.

Пресцентърът на БСК осъществи и представи пред обществеността **серия от анкетни проучвания**, вкл. за:

- ▲ нагласите на деловите среди към промените в бизнес климата – шест анкетни проучвания „Годината през погледа на бизнеса“ (2008-2013 г.), демонстриращи реалното отношение на бизнеса по актуалните теми и необходимостта от разрешаване на конкретни проблеми;
- ▲ отношението на бизнеса към Акта за Единния пазар на ЕС (2010 г.);
- ▲ нагласите на работодателите по отношение намеренията за увеличение на осигурителните вноски (2010 г.);
- ▲ компетенциите, професионалната квалификация и образователно ниво на работната сила (2010 г.);
- ▲ състоянието на бизнеса (съвместно с НЦИОМ, 2010 г.);
- ▲ ръста на работните заплати (2011 г.) и коледните бонуси (2011 г.);
- ▲ проблемите и перспективите пред усвояване на средствата от фондовете на ЕС (2011 г.);
- ▲ потребностите за развитие на потенциала на работната сила (2011 г.);
- ▲ практиката и проблемите на бизнеса в производствата по несъстоятелност (2011 г.);
- ▲ нагласите на обществото към укриването на здравни осигуровки (2011 г.);
- ▲ мотивацията и нагласите спрямо професионалната квалификация (2012 г.);
- ▲ усвояване на еврофондовете, организирано съвместно с Комисията по европейските въпроси и контрол на европейските фондове при 41-то НС (2012 г.);
- ▲ потребностите на гражданите от документи, доказващи знания и умения, придобити извън системата на образование (2013 г.);
- ▲ състоянието на сектор "Управление на отпадъците" (2013 г.);
- ▲ отношението към предложенията на БСК за промени в трудовото законодателство;
- ▲ нагласите на работодателите да наемат хора с увреждания (по проект на в. „Сега“).

През 2006 г. Пресцентърът на БСК стартира **стажантска програма** за студенти по публични комуникации, в която бяха обхванати повече от 50 студенти от СУ „Св. Кл. Охридски“, Нов български университет и ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград. Голяма част от стажантите получиха успешна професионална реализация след завършването на образованието си, като се превърнаха в своеобразни посланици на каузата на БСК.

Като естествено продължение на практиката за предлагане на стажантски позиции, през 2012-2013 г. Пресцентърът на БСК координира **проект по програмата на Агенция по заетостта „Ново начало – от образование към заетост“**, в рамките на който за 6-месечно обучение бяха наети 9 стажанти. Част от тях се присъединиха официално към екипа на БСК след изтичането на стажантския

им

договор.

Раздел VII. Услуги в подкрепа на членовете на БСК

Подпомагане на износа и външноикономическото сътрудничество

В съответствие с целите и основните насоки за дейността на БСК, подпомагането на колективните и индивидуални членове в международното икономическо сътрудничество и износа бе насочено основно към информирание, вкл.:

- ✦ поддържането на т.нар. „Изнесен търговски офис“ за малки износители без собствен експертен персонал;
- ✦ подпомагане интернационализацията на български фирми, намиране на потенциални партньори и пазари, маркетинг проучвания на българския и чужди пазари, продуктови и секторни проучвания, пазарен достъп, външнотърговски и митнически консултации, анализи, информация и статистика;
- ✦ организиране на делови посещения, фирмени презентации, семинари, обучения и форуми;
- ✦ инвестиционно консултиране, подпомагане и насочване при сливания и придобивания.

Предоставени са информация и целеви консултации по правила за произход, суспендирани мита, специфични правила и мерки за търговска защита (Асарел Медет, Тракия Глас АД, КЦМ, Асоциация на производителите на велосипеди), подпомагане на клъстери (денталин туризъм, електромобили и др.), пазарни инвестиционни консултации и бази данни (Белла България АД, Винпром Пещера, Милтон Португалия, Вердон Белгия, Община Пловдив, MicroSoft, Солвей Соди и др.).

Проведени са многобройни срещи с дипломатически и търговски представители на страните-членки на ЕС, по повод присъединяването ни към Съюза и посещения във фирми. Активизирани са контакти с партньори от перспективни пазари и значими търговски партньори от Китай и др.

Индустрия и околна среда

БСК оказва активно съдействие на браншови и регионални сдружения и предприятия чрез предоставяне на **консултантски услуги, обучение и информация** по проблемите на индустрията и околната среда. През отчетния период в проведените семинари и обучения по околна среда са взели участие повече от 5000 представители на индустрията:

- ✦ семинари по изискванията на законодателството по околна среда – през 2009 и 2010 в Ловеч, съвместно с ИСА-Ловеч и със съдействието на РИОСВ-Плевен – 90 участници;
- ✦ обучения на представители на бизнеса по изискванията на законодателството по химикали – REACH и CLP регламенти – повече от 1500 участници, вкл. при взаимодействие с ТИК-Бургас, ИСА-Ст. Загора, ИСА-В. Търново;
- ✦ семинари по изискванията за ограничаване на емисиите на летливи органични съединения - обучени над 400 представители на предприятия и браншови сдружения, осигуряване на измервания на ключови характеристики – концентрация, скорост на поток, подготовка на масови баланси и др.;
- ✦ обучения по изискванията на ЗУО, вкл. строителни отпадъци с над 200 души, по Европейската схема за търговия с емисии, по изискванията за ежегодно докладване на емисиите от големи промишлени предприятия, по прилагане на стандарти за екоуправление – ISO 14001 и EMAS, енергийно управление - над 300 представители на бизнеса.
- ✦ информационни срещи, вкл. за „Най-добри достъпни технологии за пречистване на индустриални отпадни води“ и др.

БСК разработи **17 секторни ръководства** за прилагане на изискванията и нормите емисии на летливи органични съединения, приложими в 15 задължени сектора и основни технологични процеси и над 500 предприятия от хранителната, металургична, текстилна, кожарска, обувна и друга промишленост, в технологии за нанасяне на покрития и др.

Следва да се отбележи, че значителна част от предприятията, членуващи в БСК, са поели ангажименти за социално отговорно управление, включвайки се и в инициативата на ООН Глобален договор. Значителна част от тях са внедрили и сертифицирали съвременни системи за корпоративно управление, вкл. за управление на качеството ISO 9001 - 22,6% от общо сертифицираните предприятия, околна среда ISO 14001 – 10,6%, информационна сигурност ISO 27001 – 6%, безопасност и здраве при работа OHSAS 18001 – 11%, безопасност на храните ISO 22001 – 17%.

Професионално обучение и квалификация

БСК структурира дейностите по професионално обучение и квалификация на основата на въведената СУК ISO 9001 през 2007 г. и разграничените четири основни процеса:

- ▣ обучение на безработни и работещи лица по активните мерки на пазара на труда, финансирани чрез ОП „Развитие на човешките ресурси“ и от държавния бюджет;
- ▣ обучение на заети лица по заявка и финансирано от работодателите;
- ▣ консултиране;
- ▣ разработване, управление и изпълнение на проекти.

Осигурено е професионално обучение съгласно обхвата на придобитата лицензия и квалификационни услуги по проекти, финансирани от държавния бюджет и със средства на ЕС. Общият брой на обучените в периода към началото на 2014 г. е над 15 000 души.

Предоставени са консултантски услуги за:

- ▣ разработване на проекти по оперативни програми;
- ▣ програмно осигуряване и лицензиране на обучаващи институции в НАПОО;
- ▣ внедряване на програми за управление на здраве и безопасност при работа (ЗБР) - оценка на работните места и професионалния риск, програми за управление на професионалния риск, програми за управление на стреса на работното място, подготовка за въвеждане на системи за управление на ЗБР (OHSAS 18001) и др.;
- ▣ техническа помощ за управление на проекти при възлагане от работодателите – бенефициенти по проекти и целево финансирани обучения по програма “ЗБУТ”, Фонд “Условия на труд” и др.

В резултат на изпълнен от БСК проект по програма ФАР „РЧРНЗ“, през 2009 г. бе изградена и въведена в действие мрежа за дистанционно обучение в 4 региона – София, Варна, Плевен и Стара Загора. В рамките на проекта е доставено оборудване и софтуер за дистанционно обучение в регионите на три регионални камари, участващи в проекта.

През 2009 г. ЦПО на БСК беше сертифициран за изпитен център „EBCL“ (European Business competence license - Европейски сертификат за бизнес компетенции) за България. Прилагат се основните принципи на политиката по качество, с цел утвърждаване на ЦПО на БСК като водещ доставчик на квалификационни услуги, съобразени със заявените потребности на клиентите.

До 2009 г. дейностите за професионално обучение се изпълняват в тясно сътрудничество с регионалните сдружения, членуващи в БСК. В мрежата са обхванати 15 регионални стопански камари (Видин, Враца, Ловеч, Плевен, Русе, Варна, Пловдив, Пазарджик, Бургас, Стара Загора, Разград, Кърджали, Петрич, Търговище и Силистра), като са подписани рамкови споразумения за сътрудничество.

В следващите години това сътрудничество следва да се задълбочава, за пълноценно използване на потенциала и натрупания опит. При по-значимо възстановяване на икономиката и пазара на труда ще се увеличи и необходимостта на работодателите от нови, високо квалифицирани работници и служители, както и допълнително обучение за повишаване на квалификацията на работещите. Това ще даде възможност за разработване на съвместни проекти за установяване на конкретни потребности и провеждане на обучения по специално разработени учебни програми, вкл. по т.нар. дуално обучение.

През 2013 г. бе разработена концепция и стартира проект „**Бизнес академия на БСК**“ за обучения по управленски умения, за предприемачи, средни и висши мениджъри и собственици на предприятия с чуждестранно ноу-хау и изцяло практическа насоченост.

Като официален представител за България на REFA-Германия, дъщерното дружество на БСК БИК „Капиталов Пазар“ ЕООД предлага базовия учебен курс „Оптимизиране на фирменото управление на трудово-производствения процес“ на REFA (www.refa.bia-bg.com) за ръководни кадри и водещи специалисти в организацията и управлението на фирмата от всички сфери на икономиката. Предлагат се и консултантски услуги по методиката на REFA.

Компютърно обучение

През отчетния период беше осъществено мащабно обучение по компютърни умения, синхронизиране на учебните програми с европейски и др. международни стандарти. Значителна стъпка за подобряване качеството и повишаване на конкурентостта на обучение бе изграждането и сертификацията на система за управление на качеството съгласно ISO 9001:2008.

Центърът за компютърно обучение (ЦКО) на БСК е лицензиран за обучение и сертифициране за „**Европейски компютърен паспорт Xpert**“ на изпитната централа в ХанOVER и „**IT card**“ – на Европейския софтуерен институт в Испания. Изпити за сертификати за „Xpert“ и основно за „IT card“ преминаха над 320 служители от НАП, МДААР, Държавната агенция за информационни технологии и съобщения, Института по публична администрация и европейска интеграция и др.

Повече от десет години ЦКО на БСК е Майкрософт обучителен и тестови център, като в началото на 2008 г. получи статут на **Майкрософт ИТ академия** (обучаемите получават валиден в света, сертификат за владееене на продукти на Майкрософт).

През изминалия период са обучени над 400 служители на държавната администрация, вкл. МИЕ, МДААР, МОСВ, МО, над 1200 служители на НАП, ДАИТС, Института по публична администрация и европейска интеграция, ПРООН, Фонд „Републиканска пътна инфраструктура“, Американското посолство в България, както и многобройни корпоративни клиенти - Сименс Информейшън енд Комюникейшън, Райфайзенбанк, Банка Пиреос, Волво България ЕООД, Ригли България ЕООД, Иморент България (7 групи), Бенакс АД, Актавис ЕАД, Българска Национална телевизия, Военномедицинска академия, ИКЕА, Автомотор Корпорация АД, Булскай травъл, Нестле България, Солвей Фарма, Булгартел ЕАД, Байер България ЕООД. и др.

През периода до 2013 г. **Сиско академията** на БСК продължи да се утвърждава като една от най-успешните в страната, като през този период обучение по мрежи за сертифицирани от Сиско сътрудници и професионалисти - CCNA, CCNP и „Сигурност на мрежите“, преминаха около 500 курсисти. През 2011-2012 г. всички над 10000 Сиско академии в света преминаха през предизвикателството на реструктуриране, през тежки изпитни сесии за преподавателите, които определиха кои Сиско академии ще станат и Центрове за обучение на инструктори, какъвто си извоюва да стане и академията на БСК. В момента в нея работят 12 инструктори, като 4 от тях са CCNP сертифицирани, а 1 притежава най-високата сертификация по мрежи – експерт - CCIE.

Заради високото качество на преподаване и условията, в които се провежда обучението, клиенти на Сиско академията станаха най-големите телекомуникационни компании в страната – БТК, Космо България Мобайл ЕАД, МТел, компании от ИТ бранша, като Сименс Информейшън енд Комюникейшън, КейбълТел, НетИс, Нетуърк Солюшънс, СТЕМО, СиЕнСис, Контракс, Некском-България ЕАД, Пауърнет Телекомюникейшънс, както и различни държавни и частни институции и компании, като Министерството на земеделието, Института по правосъдието, ГУСВ, ЧЕЗ Бг, Актавис ЕАД, Корпоративна търговска банк, Прокредит банк и др.

През 2009 г. Сиско академията на БСК стана домакин на отбелязването на 10-годишнината на програмата в България, и получи грамота за изключителен принос в развитието на програмата у нас.

В периода до 2013 г. ЦКО на БСК работи по няколко проекта.

През 2008-2009 г. БСК бе партньор на БТК и сдружение "иЦентрове" по проекта на БТК "Повишаване на квалификацията на персонала на БТК АД" за обучение на 260 служители на компанията от цялата страна по компютърни мрежи. 140 от тях преминаха обучение в Сиско академията на БСК. Проектът бе финансиран от ОП „Развитие на човешките ресурси“.

От 2010 г. Центърът работи по ОП „Развитие на човешките ресурси“ и за обучение на заети лица с ваучери по проектите „Аз мога“ и „Аз мога повече“ по дигитални компетенции, за първа степен на квалификация по професия „Оператор на компютър“, втора степен на квалификация по професията „Монтьор на компютърни системи“ със специалност „Компютърни мрежи“.

Услуги в областта на информационните и комуникационни технологии

Дейността на БСК в сферата на информационните и комуникационни технологии през отчетния период бе насочена към предоставяне на услуги и обслужване, вкл. предварителен и последващ анализ, проектиране, изработване и обучение на уеб сайтове и портали:

- ❖ БСК подпомага активно браншовите организации в разработването, внедряването и използването на информационни системи, нови технологии и технологични решения. Разработени са над 30 уеб-сайта на браншови и регионални сдружения и на над 30 корпоративни клиенти. Успешно проектираните и разработени от БСК 60 сайтове и 55 портали, разпознаваеми в публичното пространство, позволи реализацията им в над 20 рекламни кампании.
- ❖ Обслужващата дейност бе насочена към осигуряване на ефективност и надеждност на основни функционалности на информационните системи, поддръжка на корпоративни сървъри, защита, споделяне, съхранение на служебни ресурси на файлово и групово ниво, комуникации и комуникационни устройства, Web платформи за обучение и анализ, инсталиране на мрежови компоненти, настройка, профилактика, диагностика, консултации и др.

Значителна част от клиентите са обучени за използване на съвременни информационни технологии, оптимизация за търсещи работи и работа с административни панели. Този тип услуги и персонализиран подход допринесе за популяризиране на дейностите, услугите и утвърждаване на позициите на БСК като водеща национално представителна работодателска организация.

През 2013 г. бе внедрен т.нар. онлайн барометър „**Re:Action**“ – софтуерна разработка на словенската фирма GamaSystem, позволяваща проследяване във времеви и регионален разрез на активността и емоционалното отношение на онлайн потребители от избрани целеви теми. По инициатива на БСК и Майкрософт България консорциум от водещи компании, публични организации и институции стартираха програмата **EUGA** за България.

Оценка на компетенциите на работната сила

На 1 март 2013 г. БСК стартира експлоатацията на Информационната система за оценка на компетенциите (MyCompetence) - <http://mycompetence.bg> (Версия 1.0). Изпълнението на проекта стана възможно благодарение на финансовата помощ на ОП „Развитие на човешките ресурси“ и в активно партньорство с КНСБ и КТ „Подкрепа“.

MyCompetence е онлайн базирана информационна система, включваща секторни компетентностни модели и каталози с компетенции, длъжностни профили и стандарти, инструменти за оценка на компетенциите, платформа за е-обучение, ресурсен каталог за развитие и др. Системата е модерно технологично решение, отворено за развитие, надграждане и интегриране с други български и чуждестранни институционални и корпоративни електронни платформи и системи, бизнес приложения и социални мрежи. В сравнение с всички проекти, изпълнявани по Операцията на социалните партньори, БСК пое отговорността да изпълни най-иновативния и стратегически важен за пазара на труда и образованието проект, с ясни, реални, устойчиви и практически приложими за нуждите на политиката по заетостта резултати, които имат пряко отношение към изпълнението целите на Националната програма за реформи.

В периода на изпълнение на проекта (2009-2013 г.) са реализирани основните планирани етапи и дейности, в които са постигнати устойчиви практически резултати:

- ❖ Разработена е цялостна приложна методология на национална система за оценка на компетенциите, съобразена с водещи световни модели;
- ❖ Проведена е широка кампания сред мениджърите от 20 водещи сектора на българската икономика за обучение и популяризиране на ползите от прилагането на най-съвременните методи и модели за управление на човешкия капитал.
- ❖ Създаден и развит е сериозен експертен капацитет и потенциал във водещите сектори на българската икономика чрез изградената национална организационна инфраструктура – (Национална референтна мрежа) за разработване и внедряване на професионални стандарти и компетентностни модели.
- ❖ В 20-те пилотни сектора са разработени компетентностни профили за повече от 200 ключови длъжности и позиции, представляващи стандарти за професионално трудово представяне.
- ❖ Изготвени са предложения за промени в нормативната уредба, които са предпоставка за провеждане на ефективна държавна политика за повишаване на адаптивността, ефективността и балансиране на търсенето и предлагането на пазара на труда – обвързването в общ пазарно ориентиран модел на учебните програми в средното и висше образование с потребностите на бизнеса, създаване на единна система за образователния и квалификационния профил на работната сила и др.
- ❖ Осъществено е обвързване на проектните дейности с други европейски проекти и програми (ESCO, EQF, ECVET, EQARF, EU-секторни съвети, актуализиране на учебните планове и програми във ВУ, валидиране на знания, умения и компетентности, прогнозиране потребностите от кадри и др.).

Успешната реализация на този мащабен проект донесе редица ползи за организационното и експертно развитие на БСК и нейните членове, в т.ч.:

- ❖ В рамките на проекта БСК създаде ефективна партньорска мрежа с държавни институции, браншови и регионални асоциации, консултантски организации, висши училища и др., като успешен модел за ефективно публично-частно партньорство.
- ❖ Успешната съвместна работа неминуемо се отразява благоприятно и върху процеса на ефективна интеграцията на БСК с интересите на своите настоящи и бъдещи членове.

- ▶ Проектът разви експертния потенциал на БСК, на членуващите браншови и регионални сдружения и пилотни предприятия, и създаде предпоставки за повишаването на знанията, уменията и компетенциите.
- ▶ Постигнатите безспорни резултати от проекта отреждат на БСК ролята на търсен партньор за решаване на основните проблеми на пазара на труда и професионалното образование и обучение в България.
- ▶ Проектът даде възможност на БСК да обнови и поддържа модерно технологично оборудване, което да обезпечи нормалната експлоатация и развитието на MyCompetence.
- ▶ В рамките на проекта е финансирано изграждането на сериозен секторен експертен капацитет (референти, оценители и консултанти) в областта на внедряването на компетентностния подход в 20 водещи сектори на българската икономика. Браншовите организации на работодателите заемат водещо място във всички създадени 20 специализирани трипартитни консултативни органи по въпросите на заетостта и уменията - Секторни консултативни съвети (СКС).
- ▶ Участието на браншовите организация и регионални индустриални асоциации в проекта подпомага повишаването авторитета и капацитета им в изпълнение на функциите на представителство на техните членове.
- ▶ Мотивираното участие на водещи български предприятия от 20-те пилотни сектора е най-обективната оценка за практическите ползи за тях от реализирането на този проект. При разработването на фирмените компетентностни модели и профили на длъжности, те получиха уникален шанс да ползват безплатно единна и проверена в практиката методология и Е-платформа, висококвалифицирана консултантска помощ, богат инструментариум и ресурсен каталог на MyCompetence.
- ▶ Електронната платформа осигурява бърз и лесен достъп за всички заинтересовани предприятия - сериозна предпоставка за ускореното внедряване на компетентностния подход в управлението на човешкия капитал от целия български бизнес и особено от МСП.
- ▶ Чрез оценката на компетенциите на работната сила, българските предприятия получават мощен инструмент, с който да повишат ефективността от корпоративните инвестиции за обучение на персонала.

Очакваните параметри на икономическия ефект от прилагането на компетентностния подход включват:

- ▶ повишаване на производителността в отделни предприятия с до 30%;
- ▶ съкращаване на загубите от принижена трудова и технологична дисциплина с до 50%;
- ▶ намаляване на текучеството на персонал с до 50%;
- ▶ намаляване с 80% разходите за неефективен подбор на персонал;
- ▶ съкращаване срока на адаптиране на новопостъпилите с до 50%.

MyCompetence осигурява за всички търсеци професионално развитие широк спектър от услуги, които:

- ▶ подпомагат адаптацията и интеграцията на работното място чрез ясна визия за изискваните знания, умения и стандарти за поведение, за да са успешни в професионалното си развитие;
- ▶ идентифициране на точните потребности от обучение в усилия за самоусъвършенстване и развитие на компетенции в полза на предприятието;
- ▶ осигуряване на своевременна обратна връзка за качеството на работа чрез оценяване по прозрачни, ясни и обективни критерии и процедури, и обвързване на възнаграждението с резултатите от труда и нивото на компетентност.

Не по-малко отговорна задача е функционалното **съвместяване на MyCompetence с наличните услуги на т.нар. „електронното управление“**, което

ще даде на държавните институции и образователната система мощен инструмент за формиране и изпълнение на ефективни национални политики в областта на образованието и на пазара труда, базирани върху реалните потребности на бизнеса от квалифицирана работна сила.

По такъв начин, MyCompetence изгради солидна методологическа, институционална и системна основа за развитие и надграждане в избраните основни приоритети през програмния период 2014-2020г. В БСК постъпват многобройни заявки за продължаване на проекта и неговото разширяване за нови сектори и дейности на икономиката (добивната промишленост, мобилни комуникации, фармация, нефтопреработваща промишленост и др.), от държавната администрация и системата на образованието.

Информационно обслужване на членовете

През отчетния период стартира издаването и разпространението на **серия тематични онлайн бюлетини**, в т.ч. „Околна среда“, „Пазар на труда“, „Трудово и осигурително право“, „Корпоративна социална отговорност“, „Прозрачна енергетика“, „Новини от европейските институции“ и др. Ежедневно потребителите на сайта на БСК и многобройни абонати получават бюлетина „Темите в медиите“ - преглед на основните публикации в медиите в сферата на икономиката, пазара на труда, социалната политика, здравеопазването, екологията, регионалното развитие, ЕС и др. За целта се проследяват повече от 600 информационни източника, в т.ч. онлайн-медии, агенции, телевизии, радиостанции, вестници, периодични издания и сайтове на институции. Периодично потребителите на сайта на БСК получават бюлетин "BIA Newsletter", съдържащ новини от БСК и членуващите в камарата браншови и регионални организации, актуални становища, анализи и др.

От 1999 г. членовете и партньорите на БСК имат възможност да получават чрез безплатен абонамент ежедневното електронно издание "**Бизнес, Индустрия, Капитали**" (BIA Daily), разпространявано от дъщерното дружество на камарата БИК „Капиталов пазар“ ЕООД, на български и на английски език. Изданието се наложи като авторитетен медиен продукт сред над 30 хил. абонати, получаващи информация за дейността на БСК, основните икономически събития в страната и чужбина и се радва на доверие и стабилен нарастващ интерес от страна на бизнеса.

БИК „Капиталов пазар“ ЕООД, като най-големият онлайн доставчик на корпоративна информация и данни за България, поддържа и информационната система **BEIS** (<http://www.bic.bia-bg.com/profbg>), която предоставя ежедневно актуализирана информация за над 40 хил. водещи български предприятия, както и допълнителни проучвания и анализи на ниво отрасъл, регион или отделна фирма. Системата поддържа отлична представителност, лесен достъп на български и английски език за основните икономически субекти и потребители на този тип информация в България. На основата на BEIS се изготвят детайлни информационни справки и анализи, подпомагащи дейността на БСК, браншовите, регионални сдружения и предприятия.

Представеният анализ на основните проблеми, резултати и постижения на БСК през отчетния период в защита на общите интереси и подкрепа на дейността на членуващите в камарата браншови и регионални сдружения и предприятия обосновава внасянето на някои наложителни промени в Устава и представлява необходима основа за подготовка на проект на Насоки за дейността на БСК през периода до 2018 г., в съответствие с решенията на Управителния съвет за свикване, подготовка и провеждане на XV-то Общо събрание на БСК.

БЪЛГАРСКА СТОПАНСКА КАМАРА
СЪЮЗ НА БЪЛГАРСКИЯ БИЗНЕС

BULGARIAN INDUSTRIAL ASSOCIATION
UNION OF THE BULGARIAN BUSINESS

София 1000, ул. Алабин 16-20, тел. 02 932 09 11, office@bia-bg.com, www.bia-bg.com